

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ταμείο
ΑΠΕ & ΕΞ.Ε

Χρηματοδοτείται από
την Ευρωπαϊκή Ένωση
NextGenerationEU

Κύπρος—το αύριο
ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΧΟΡΗΓΙΩΝ

ΓΙΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΑΠΟ ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

2^η Προκήρυξη 2024-2025

Αύγουστος 2024

V3 05/08/2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΟΨΗ.....	4
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ)	5
ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ	7
ΟΡΙΣΜΟΙ	7
1. Ταυτότητα Σχεδίου	10
2. Σκοπός	10
3. Χρηματοδότηση	11
4. Φορείς Διαχείρισης	11
5. Δικαιούχοι	12
6. Όρια Προτάσεων και Χορηγίας	13
7. Γενικό Πλαίσιο Υλοποίησης.....	13
8. Υποβολή Αιτήσεων	19
9. Επιλέξιμα κτήρια και άλλες υποδομές	20
10. Ελάχιστες ενεργειακές απαιτήσεις.....	21
11. Κατηγορίες Επενδύσεων	22
12. Υποχρεώσεις δικαιούχων	23
13. Απαιτούμενα Δικαιολογητικά.....	27
14. Λόγοι απόρριψης επενδύσεων / αιτήσεων.....	31
15. Τεχνική υποστήριξη προς τα Κοινοτικά Συμβούλια από το ΕΓΚ.....	33
16. Ενστάσεις	33
17. Διευκρινήσεις, Ειδικές Διατάξεις και Κυρώσεις	33
18. Χρονική Διάρκεια Σχεδίου	35
19. Ερμηνείες, Θεσμοί, Τροποποιήσεις	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ	37
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	46
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ	47
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ: ΤΗΡΗΣΗ ΑΡΧΗΣ «ΜΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΒΛΑΒΗΣ»..	49
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	52

ΣΥΝΟΨΗ

ΧΟΡΗΓΙΑ

100% επί των επιλέξιμων δαπανών (προ ΦΠΑ).

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ

- Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ)
- Συμπράξεις ΑΤΑ
- Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου

Εξαιρούνται από τους Δικαιούχους φορείς που αναπτύσσουν οικονομική δραστηριότητα ή/και επενδύσεις σε υποδομές που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο άσκησης οικονομικής δραστηριότητας.

ΌΡΙΑ ΧΟΡΗΓΙΑΣ/ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

- Μέγιστο ύψος Χορηγίας: **€700.000**
- Ελάχιστο ύψος Προτάσεων: **€10.000** (τα αναγραφόμενα ποσά είναι προ ΦΠΑ).

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Μέχρι την εξάντληση ή δέσμευση του διαθέσιμου προϋπολογισμού ή μέχρι **31.12.2024**, όποιο από τα δυο επισυμβεί πρώτο.

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

€20.000.000

- Περιλαμβάνει το ποσό που έχει δεσμευτεί στο πλαίσιο της 1^{ης} προκήρυξης του Σχεδίου
- Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – **NextGenerationEU**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

- Κάθε δυνητικός δικαιούχος υποβάλλει **ΜΙΑ μόνο Πρόταση**.
Αιτητές που είχαν υποβάλει Πρόταση κατά την 1η προκήρυξη του Σχεδίου έχουν δικαίωμα υποβολής μιας ακόμα Πρότασης, εφόσον η νέα Πρόταση θα αφορά διαφορετικά κτήρια και άλλες υποδομές από αυτά που είχαν εγκριθεί με την αρχική Πρόταση.
- Η Πρόταση περιλαμβάνει επενδύσεις **σε ένα ή περισσότερα κτήρια** ή/και **σε άλλες υποδομές**.
- Για κάθε κτήριο/άλλη υποδομή μπορεί να προταθεί η **υλοποίηση συνδυασμού επιμέρους επενδύσεων** από αυτές που καταγράφονται πιο κάτω.
- Για κάθε **κτήριο** (με εξαίρεση τις διατηρητέες οικοδομές και αρχαία μνημεία) θα πρέπει να επιτευχθεί **μετατροπή σε Κτήριο με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας**. Για κάθε **άλλη υποδομή** θα πρέπει να επιτευχθεί **εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον 30%**.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α: ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

A.1: ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΜΜΕΣΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΕΛΥΦΟΥΣ ΚΤΗΡΙΟΥ

B.1: ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

B.2: ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

B.3: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ: ΤΕΧΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΤΗΡΙΩΝ

Γ.1: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Γ.2: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΕΡΟΘΕΡΜΙΚΗΣ, ΓΕΩΘΕΡΜΙΚΗΣ Ή ΥΔΡΟΘΕΡΜΙΚΗΣ ΑΝΤΛΙΑΣ

Γ.4: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΤΗΡΙΟΥ

Γ.5: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΣΚΙΑΣΗΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Δ.1: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΥΨΗΛΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ε: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

E.1: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΗΛΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΖΕΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

E.2: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (NET-BILLING Ή VIRTUAL NET-BILLING Ή ΑΥΤΟΝΟΜΑ)

E.3: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΤ: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

ΣΤ.1: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΑΜΠΤΗΡΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΚΤΗΡΙΩΝ ΜΕ ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ LED

ΣΤ.2: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΒΟΛΕΩΝ ΣΕ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ/ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ζ: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΤΛΙΩΝ

Σχέδιο Χορηγιών για ενθάρρυνση της ενεργειακής αναβάθμισης από Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και φορείς ευρύτερου δημοσίου τομέα (2^η Προκήρυξη)

ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

- Z.1: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΤΛΙΩΝ ΝΕΡΟΥ ΣΕ ΔΙΚΤΥΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ, ΑΡΔΕΥΣΗΣ Ή/ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
Z.2: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΤΛΙΩΝ ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΓΗΠΕΔΩΝ Ή ΑΝΤΛΙΩΝ ΣΕ ΠΙΣΙΝΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ)

Ενέργειες Αιτητή

Ενέργειες Επιτροπής Διαχείρισης
Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε

Σχέδιο Χορηγίων για ενθάρρυνση της ενεργειακής αναβάθμισης από Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και φορείς ευρύτερου δημόσιου τομέα (2^η Προκήρυξη)

ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΑΗΚ	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΑΤΑ	Αρχή Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΔΣΔ	Διαχειριστής Συστήματος Διανομής
ΕΞ.Ε	Εξοικονόμηση Ενέργειας
ΜΑΑ	Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΠΕΑ	Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης κτηρίου
ΣΑΑ	Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
NCT/ECO	ηλεκτρονική μορφή του αρχείου του ΠΕΑ

ΟΡΙΣΜΟΙ

«**Αίτηση**» σημαίνει «Πρόταση» ή/και ή/και «Ενδιάμεση Αίτηση Καταβολής Χορηγίας» ή/και «Τελική Αίτηση Καταβολής Χορηγίας»

«**Άλλη υποδομή**» σημαίνει μη κτήριο και περιλαμβάνει δημόσιο χώρο στον οποίο οι πολίτες ή/και δημότες ή/και μέλη της κοινότητας έχουν δικαίωμα εισόδου ή/και εγκαταστάσεις που έχει υπό την ευθύνη της η Αρχή Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου τα οποία χρησιμοποιούνται προς εκπλήρωση των σκοπών τους και περιλαμβάνει πεζοδρόμια, πάρκα, χώρους που χρησιμοποιούνται για σκοπούς δημόσιων συγκεντρώσεων ή συναθροίσεων, αθλητικές εγκαταστάσεις, εγκαταστάσεις ύδρευσης, άρδευσης ή/και αποχέτευσης.

«**Αρχαίο Μνημείο**» έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο «αρχαίο μνημείο» σύμφωνα με τον Περί Αρχαιοτήτων Νόμο (ΚΕΦ.31).

«**Αρχή Τοπικής Αυτοδιοίκησης**» έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο «αρχή τοπικής διοίκησης» σύμφωνα με τον περί Δήμων Νόμο του 2022 (Ν. 52(I)/2022).

«**Διατηρητέα Οικοδομή**» έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο «διατηρητέα οικοδομή» σύμφωνα με τον Περί Διατηρητέων Οικοδομών Νόμο του 2002 (Ν. 240(I)/2002).

«**Εγκεκριμένο Ποσό Πρότασης**» σημαίνει το συνολικό ποσό που η Επιτροπή δεσμεύεται να παραχωρήσει ως χορηγία ανά δικαιούχο ή/και ανά αίτηση, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται σε παραχωρηθείσα Έγκριση Πρότασης.

«**Έγκριση Πρότασης**» σημαίνει την έγκριση που παραχωρείται από την Επιτροπή επί Πρότασης που έχει υποβληθεί από αιτητή, στην οποία αναφέρονται κατ' ελάχιστο: (α) το «Εγκεκριμένο Ποσό Πρότασης», (β) τα στοιχεία των κτηρίων και άλλων υποδομών στα οποία εγκρίνεται η πραγματοποίηση επενδύσεων, (γ) οι εγκριθείσες προς υλοποίηση Επιμέρους Επενδύσεις, (δ) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και υποβολής «Ενδιάμεσης Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» και «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας».

«**Ειδικευμένος Εμπειρογνώμονας**» σημαίνει πρόσωπο που είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο Ειδικευμένων Εμπειρογγνωμόνων που τηρείται σύμφωνα με τον Περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμο του 2006 (Ν. 142(I)/2006). Το Μητρώο Ειδικευμένων Εμπειρογγνωμόνων είναι δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας (www.energy.gov.cy).

«Ενεργειακός Ελεγκτής» σημαίνει πρόσωπο που είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών που τηρείται σύμφωνα με τον Περί της Ενεργειακής Απόδοσης Νόμο (Ν. 31(Ι)/2009) και τους Περί Ενεργειακής Απόδοσης κατά την Τελική Χρήση και τις Ενεργειακές Υπηρεσίες (Ενεργειακοί Ελεγκτές) Κανονισμούς (ΚΔΠ 184/2012). Το Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών είναι δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας (www.energy.gov.cy).

«Εξουσιοδοτημένο πρόσωπο» σημαίνει πρόσωπο, δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, ορισμένο από την Επιτροπή ή από άλλη αρμόδια αρχή επαλήθευσης και ελέγχου που έχει οριστεί στο πλαίσιο του συστήματος υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, για την εκτέλεση καθηκόντων επιτόπιου ελέγχου σε κτήριο ή/και σε άλλη υποδομή ή/και για τον έλεγχο οποιασδήποτε διαδικασίας σχετίζεται με την υποβολή αίτησης ή/και την υλοποίηση επενδύσεων, περιλαμβανομένων των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

«Επένδυση» σημαίνει κάθε υποδιαίρεση Κατηγορίας Επένδυσης που προβλέπεται στην παράγραφο 12 του παρόντος Σχεδίου.

«Επιμέρους Επένδυση» σημαίνει την Επένδυση που πραγματοποιείται σε κάθε κτήριο ή άλλη υποδομή.

«Επιτροπή» σημαίνει την Επιτροπή Διαχείρισης του Ταμείου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εξοικονόμησης Ενέργειας, η οποία έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 7 του περί της Λειτουργίας Ταμείου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εξοικονόμησης Ενέργειας Νόμου του 2022 (108(Ι)/2022).

«κέλυφος κτηρίου» έχει την έννοια που αποδίδεται στον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμο του 2006 (142(Ι)/2006).

«κτήριο» και **«κτήριο με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας»** έχουν την έννοια που αποδίδεται στον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμο του 2006 (142(Ι)/2006) και στα περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης (Απαιτήσεις και Τεχνικά Χαρακτηριστικά που πρέπει να πληροί το Κτήριο με Σχεδόν Μηδενική Κατανάλωση Ενέργειας) Διατάγματα του 2014 και 2020.

«Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου» έχει την έννοια που αποδίδεται στον περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο του 2014 (20(Ι)/2014).

«Νόμιμος εκπρόσωπος αιτητή» σημαίνει:

- (α) για Αρχή Τοπικής Αυτοδιοίκησης τον Δήμαρχο ή τον Κοινοτάρχη ή το πρόσωπο που ασκεί τα αντίστοιχα καθήκοντα.
- (β) για Σύμπραξη ΑΤΑ τον Δήμαρχο ή τον Κοινοτάρχη της ΑΤΑ που αναλαμβάνει καθήκοντα Συντονιστή της Σύμπραξης.
- (γ) για Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου τον κατά νόμο εκπρόσωπο του.

«Νόμος» σημαίνει τον περί της Λειτουργίας Ταμείου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εξοικονόμησης Ενέργειας Νόμο του 2022 (Ν. 108(Ι)/2022).

«Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης κτηρίου» ή **«ΠΕΑ»** έχει την έννοια που αποδίδεται στον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμο του 2006 (142(Ι)/2006).

«σύστημα αυτοματισμού και ελέγχου κτηρίου» έχει την έννοια που αποδίδεται στον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμο του 2006 (142(Ι)/2006).

«Σχέδιο» ή **«Σχέδιο Χορηγιών»** σημαίνει το παρόν «Σχέδιο Χορηγιών για Ενθάρρυνση της Ενεργειακής Αναβάθμισης από Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Φορείς ευρύτερου δημοσίου τομέα 2024-2025».

«Ταμείο» σημαίνει το Ταμείο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εξοικονόμησης Ενέργειας, η λειτουργία του οποίου προβλέπεται στον περί της Λειτουργίας Ταμείου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εξοικονόμησης Ενέργειας Νόμο του 2022 (Ν. 108(Ι)/2022).

«Τελικό Ποσό Χορηγίας» σημαίνει το κόστος των δαπανών που εγκρίνονται για να επιχορηγηθούν βάσει του παρόντος Σχεδίου. Το «Τελικό Ποσό Χορηγίας» ανά Επιμέρους Επένδυση και συνολικά, υπολογίζεται βάσει της πραγματικής δαπάνης (προ ΦΠΑ) υλοποίησης των εγκεκριμένων, σύμφωνα με την Έγκριση Πρότασης, Επιμέρους Επενδύσεων.

«τεχνικό σύστημα κτηρίου» έχει την έννοια που αποδίδεται στον περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμο του 2006 (142(Ι)/2006).

Οποιαδήποτε αναφορά σε Νόμο ή σε Κανονιστική Διοικητική Πράξη, σημαίνει τον εν λόγω Νόμο ή Κανονιστική Διοικητική Πράξη, όπως εκάστοτε διορθώνονται, τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

1. Ταυτότητα Σχεδίου

ΣΧΕΔΙΟ:

Παροχή χορηγιών για ενθάρρυνση της ενεργειακής αναβάθμισης από Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και από φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ:

Όλες οι περιοχές που είναι υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ:

Μέχρι την εξάντληση ή δέσμευση του διαθέσιμου προϋπολογισμού ή μέχρι **31.12.2024**, όποιο από τα δυο επισυμβεί πρώτο.

ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ:

- Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 05.08.2024
- Ο περί της Λειτουργίας Ταμείου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εξοικονόμησης Ενέργειας Νόμος του 2022 (Ν. 108(I)/2022).
- Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και σχετικές τροποποιήσεις.
- Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ, της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2023, για έγκριση του (αναθεωρημένου) Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Κύπρου
- Αποφάσεις Υπουργικού Συμβουλίου
 - ο Αρ. 91.256, ημερ. 14/05/2021 για το Προσχέδιο Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) και τον Κατάλογο προτεινόμενων μέτρων και διαδικασιών παρακολούθησης, ελέγχου και καθοδήγησης για την υλοποίηση του Σχεδίου.
 - ο Αρ. 95.152, ημερ. 24/08/2023 για την τροποποίηση του ΣΑΑ Κύπρου, περιλαμβανομένης της εισαγωγής του νέου Κεφαλαίου REPowerEU.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2^{ης} ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ: €11.9 εκ.¹

- Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – **NextGenerationEU**.
- Περιλαμβάνει πρόσθετη κατανομή ύψους €11.000.000 από τον **Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ**, μέσω του νέου Κεφαλαίου **REPowerEU** στο ΣΑΑ Κύπρου, και εξοικονομήσεις από την 1^η προκήρυξη του Σχεδίου (βάσει δεσμεύσεων), που εγκρίθηκε με την απόφαση ΥΣ αρ. 92.726, ημερ. 16.03.2022.

2. Σκοπός

- 2.1 Το Σχέδιο αποσκοπεί στην παροχή οικονομικών κινήτρων, υπό μορφή μη επιστρεπτέων χρηματοδοτικών ενισχύσεων, για την ενθάρρυνση της υλοποίησης επενδύσεων ενεργειακής αναβάθμισης από ΑΤΑ και ΝΠΔΔ.
- 2.2 Μέσω του Σχεδίου επιδιώκεται ειδικότερα, η εκτεταμένη ενεργειακή αναβάθμιση της υφιστάμενης κτηριακής υποδομής των ΑΤΑ και ΝΠΔΔ και η συμβολή στην επίτευξη των εθνικών υποχρεώσεων ΑΠΕ και ΕΞ.Ε.

¹ Δύναται να αυξηθεί με πόρους του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε (βλ. [παρ. 19](#)) ή και τυχόν πρόσθετες εξοικονομήσεις που μπορεί να προκύψουν από 1^η προκήρυξη (αποδεσμεύσεις / ανακτήσεις).

- 2.3 Βασικός στόχος του Σχεδίου είναι η επίτευξη μείωσης της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας κατά τουλάχιστον 30%, κατά μέσο όρο από όλες τις στηριζόμενες επενδύσεις στο πλαίσιο του Σχεδίου.

3. Χρηματοδότηση

- 3.1 Το Σχέδιο περιλαμβάνεται στο **Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ)** Κύπρου για την περίοδο 2021–2026 και θα χρηματοδοτηθεί από τον **Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας** (ΜΑΑ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το κεντρικό εργαλείο του **NextGenerationEU**, του προσωρινού μέσου χρηματοδότησης της ανάκαμψης και εξόδου της ΕΕ από την κρίση που προκάλεσε η πανδημία του COVID-19. Το Σχέδιο έχει ενισχυθεί με πρόσθετη κατανομή από τον ΜΑΑ, κατά την τροποποίηση του ΣΑΑ Κύπρου το 2023, και την εισαγωγή του νέου Κεφαλαίου **REPowerEU**, στη βάση της σχετικής πρωτοβουλίας που θεσπίστηκε τον Μάιο του 2022 ως απάντηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παγκόσμια ενεργειακή κρίση.
- 3.2 Το συνολικό ποσό που θα διατεθεί για τις ανάγκες του Σχεδίου, το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο των Μέτρων C2.1I3 του ΣΑΑ και C6.1I2 (REPowerEU) του ΣΑΑ, κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής του ανέρχεται στα **€20.000.000¹**.

4. Φορείς Διαχείρισης

Συντονιστική Αρχή

- 4.1 Ως Συντονιστική Αρχή (ΣΑ) για την υλοποίηση του εθνικού ΣΑΑ έχει οριστεί η **Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης – Υπουργείο Οικονομικών** και ειδικότερα η Διεύθυνση Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η ΣΑ έχει τη συνολική ευθύνη για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της υλοποίησης του ΣΑΑ και για τη διασφάλιση της τήρησης των διαδικασιών του Συστήματος Παρακολούθησης και Ελέγχου και της εθνικής νομοθεσίας από το σύνολο των εμπλεκόμενων, ενώ αποτελεί το σημείο επαφής και ανταλλαγής πληροφοριών με την ΕΕ στο πλαίσιο της εφαρμογής του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Φορέας Υλοποίησης

- 4.2 Την ευθύνη διαχείρισης και εφαρμογής του Σχεδίου, έχει η **Επιτροπή Διαχείρισης του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε.** Ειδικότερα η Επιτροπή, ως Φορέας Υλοποίησης (ΦΥ) του παρόντος Σχεδίου, αναλαμβάνει:
- την ενημέρωση και πληροφόρηση των ενδιαφερομένων για τις πρόνοιες του Σχεδίου,
 - την οργάνωση της απαραίτητης υποδομής, την παραλαβή, ταξινόμηση και καταχώριση των αιτήσεων, τον έλεγχο των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής και των απαιτούμενων δικαιολογητικών και γενικά την πλήρη διοικητική υποστήριξη του Σχεδίου,
 - τη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων του Σχεδίου,
 - την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης και ολοκλήρωσης των έργων και τη διεκπεραίωση των διαδικασιών πληρωμής των δικαιούχων,
 - τον έλεγχο και επαλήθευση/βεβαίωση των δαπανών και την ευθύνη πιστοποίησης ολοκλήρωσης των έργων,
 - την παρακολούθηση των επιχορηγηθέντων αιτητών για μια πενταετία από την ημερομηνία καταβολής της χορηγίας,
 - την τήρηση των διαδικασιών που προβλέπονται στο Σχέδιο.

4.3 Η Επιτροπή, με βάση το άρθρο 8(3)(α) του Νόμου 108(Ι)/2022, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που αυτή ορίζει, δύναται να εκχωρήσει σε οποιοδήποτε πρόσωπο το σύνολο ή μέρος των εξουσιών ή αρμοδιοτήτων της που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την παραλαβή, καταχώρηση, αρχειοθέτηση, ψηφιοποίηση, εξέταση και αξιολόγηση των αιτήσεων, με σκοπό την πιο αποτελεσματική διαχείριση τους.

5. Δικαιούχοι

5.1 Δικαίωμα υποβολής αίτησης έχουν:

- οι **Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης**,
- **Συμπράξεις Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης**, και
- τα **Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου**.

5.2 Από τους Δικαιούχους εξαιρούνται φορείς που αναπτύσσουν οικονομική δραστηριότητα ή/και επενδύσεις που υλοποιούνται σε υποδομές που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο άσκησης οικονομικής δραστηριότητας.

Συμπράξεις Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

5.3 Όταν η πρόταση υποβάλλεται από **Συμπράξεις ΑΤΑ**, οι συμπραττόμενες ΑΤΑ υποχρεούνται να συνάπτουν Συμφωνητικό Συνεργασίας, το οποίο θα υποβληθεί μαζί με την Πρόταση και θα υπογραφεί από τον Δήμαρχο ή τον Κοινοτάρχη εκάστης συμπραττόμενης ΑΤΑ. Το Συμφωνητικό Συνεργασίας θα ορίζει, μεταξύ άλλων, την εταιρο ΑΤΑ που θα αναλάβει καθήκοντα **Συντονιστή της Σύμπραξης**.

5.4 Ο Συντονιστής της Σύμπραξης ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- αποτελεί τον μοναδικό εκπρόσωπο της Σύμπραξης ΑΤΑ και το αποκλειστικό σημείο επικοινωνίας για τους σκοπούς της αίτησης.
- έχει τον γενικό συντονισμό των ενεργειών που απαιτούνται για την άρτια υλοποίηση των επενδύσεων.
- ενημερώνει τις συμπραττόμενες ΑΤΑ για την εξέλιξη της αίτησης.
- τηρεί όλα τα διοικητικά και οικονομικά στοιχεία που προβλέπονται από το Σχέδιο.
- διεξάγει, ως Αναθέτουσα Αρχή, το σύνολο των διαγωνισμών που απαιτούνται για σκοπούς υλοποίησης των επενδύσεων που περιλαμβάνονται στην «Έγκριση Πρότασης», αναλαμβάνει το σύνολο του σχετικού κόστους και αποτελεί τον μοναδικό αποδέκτη αντίστοιχων τιμολογίων και αποδείξεων.
- λαμβάνει το σύνολο της εγκριθείσας για την αίτηση χορηγίας.

5.5 Κάθε Σύμπραξη λειτουργεί για την υλοποίηση της Πρότασης που έχει υποβάλει και της «Έγκρισης Πρότασης» που έχει παραχωρηθεί.

5.6 **Έκαστο μέλος** της Σύμπραξης αναλαμβάνει, ως Δικαιούχος του Σχεδίου Χορηγιών, το σύνολο των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Σχέδιο. Ενδεχόμενη παράβαση προνοιών του Σχεδίου από οποιοδήποτε μέλος της Σύμπραξης ΑΤΑ, αποτελεί παράβαση από τη Σύμπραξη ΑΤΑ.

5.7 Νοείται ότι οι συμπραττόμενες ΑΤΑ δύναται να συνάψουν ιδιωτική συμφωνία η οποία να ρυθμίζει τις μεταξύ τους σχέσεις και συνεργασία, καθώς και τον επιμερισμό του κόστους ή/και της χορηγίας. Οι όροι τέτοιας συμφωνίας δεν υποκαθιστούν ή αντικαθιστούν τις πρόνοιες του Σχεδίου, ούτε απαλλάσσουν τις συμπραττόμενες ΑΤΑ από τις υποχρεώσεις τους.

6. Όρια

Προτάσεων και Χορηγίας

- 6.1 Το ποσοστό χρηματοδότησης καθορίζεται σε **100%** επί των πραγματικών επιλέξιμων δαπανών (χωρίς ΦΠΑ).
- 6.2 Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.
- 6.3 Κάθε **Πρόταση** θα πρέπει να αφορά επενδύσεις **ελάχιστου** συνολικού εκτιμώμενου ύψους **€10.000** (προ ΦΠΑ). Το «**Εγκεκριμένο Ποσό Πρότασης**» δεν μπορεί να είναι μικρότερο των €10.000. Σε περίπτωση που μετά την αξιολόγηση Πρότασης προκύπτει συνολικό ποσό εγκεκριμένων επενδύσεων (προ ΦΠΑ) μικρότερο του πιο πάνω ορίου, θα δίνεται η δυνατότητα στον αιτητή να αναθεωρήσει ή να διορθώσει την Πρόταση του προκειμένου το «Εγκεκριμένο Ποσό Πρότασης» να πληροί την πιο πάνω πρόνοια.
- 6.4 Το συνολικό **μέγιστο «Τελικό Ποσό Χορηγίας»** είναι **€700.000** ανά αίτηση/δικαιούχο.
- 6.5 Το «**Τελικό Ποσό Χορηγίας**» συνολικά δεν μπορεί να υπερβαίνει το 110% του «Εγκεκριμένου Ποσού Πρότασης».

7. Γενικό Πλαίσιο Υλοποίησης

7.1 Τα στάδια υλοποίησης του Σχεδίου είναι:

i. 2^η Προκήρυξη Σχεδίου Χορηγιών

- Ως η απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 05.08.2024.
- Οι ενδιαφερόμενοι δυνητικοί δικαιούχοι παροτρύνονται όπως **προχωρήσουν άμεσα τις διεργασίες ετοιμασίας των Προτάσεων τους**, ώστε να είναι σε θέση να υποβάλουν τις Προτάσεις μόλις ανακοινωθεί η έναρξη υποβολής.
- Η διαδικασία ετοιμασίας Πρότασης περιλαμβάνει τον εντοπισμό και επιλογή επιλέξιμων παρεμβάσεων και την εξασφάλιση υπηρεσιών από Ενεργειακό Ελεγκτή ή/και Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα.
- Τα Κοινοτικά Συμβούλια θα πρέπει -εφόσον υπάρχει δυνατότητα από το Ενεργειακό Γραφείο- να απευθυνθούν στο Ενεργειακό Γραφείο Κύπρου για σκοπούς εξασφάλισης τεχνικής υποστήριξης (βλ. [παρ. 15](#)).

ii. Έναρξη υποβολής Προτάσεων

- Η έναρξη υποβολής Προτάσεων γίνεται με απόφαση της Επιτροπής, δια των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και με ανακοίνωση –μεταξύ άλλων– στις ιστοσελίδες του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε (www.resecfund.org.cy), του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ) (<https://meci.gov.cy>) και της Υπηρεσίας Ενέργειας του ΥΕΕΒ (www.energy.gov.cy).

- Η υποβολή Προτάσεων θα παραμείνει ανοικτή μέχρι την εξάντληση ή δέσμευση του διαθέσιμου προϋπολογισμού ή μέχρι 31.12.2024, όποιο από τα δυο επισυμβεί πρώτο.

iii. Υποβολή Προτάσεων από δυνητικούς δικαιούχους

- Κάθε δυνητικός δικαιούχος υποβάλλει ΜΙΑ μόνο Πρόταση.
- Αιτητές που είχαν υποβάλει Πρόταση κατά την 1^η προκήρυξη του Σχεδίου έχουν δικαίωμα υποβολής μιας ακόμα Πρότασης, εφόσον η νέα Πρόταση θα αφορά διαφορετικά κτήρια και άλλες υποδομές από αυτά που είχαν εγκριθεί με την αρχική Πρόταση.
- Προτάσεις που είχαν υποβληθεί κατά την 1^η προκήρυξη του Σχεδίου αλλά δεν είχαν αξιολογηθεί λόγω δέσμευσης του προϋπολογισμού της 1^{ης} προκήρυξης, **θα αξιολογηθούν κατά προτεραιότητα βάσει των προνοιών της παρούσας (2^{ης}) προκήρυξης.** Η Επιτροπή Διαχείρισης του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε, ως Φορέας Υλοποίησης (ΦΥ) του Σχεδίου, θα πρέπει -όπου απαιτείται- να ζητήσει από τους εν λόγω αιτητές να τροποποιήσουν την Πρόταση τους για σκοπούς συμμόρφωσης με τις πρόνοιες της παρούσας προκήρυξης.
- Κάθε πρόταση δύναται να περιλαμβάνει περισσότερες από μία επενδύσεις. Σε περίπτωση απόσυρσης ή απόρριψης της αρχικής Πρότασης, ο ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα υποβολής νέας Πρότασης.
- Οι Προτάσεις υποβάλλονται αποκλειστικά μέσω του **ηλεκτρονικού συστήματος του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε** (www.resecfund.org.cy).
- Η υποβολή Πρότασης θα πρέπει να γίνεται **ΠΡΙΝ την έναρξη υλοποίησης οποιωνδήποτε επενδύσεων**, με εξαίρεση τις δαπάνες της Κατηγορίας Επενδύσεων Α («Δαπάνες Υπηρεσιών»). Οι δαπάνες της Κατηγορίας Επενδύσεων Α είναι επιλέξιμες εφόσον έχουν πραγματοποιηθεί μετά την ημερομηνία πρώτης προκήρυξης του Σχεδίου. **Οι δαπάνες των υπόλοιπων Κατηγοριών θεωρούνται επιλέξιμες μόνο εφόσον η ημερομηνία έναρξης υλοποίησης τους είναι μεταγενέστερη χρονικά από την ημερομηνία «Έγκρισης Ενδιάμεσης Αίτησης» από την Επιτροπή.** Ως ημερομηνία έναρξης υλοποίησης όλων των Κατηγοριών Επενδύσεων θεωρείται η ημερομηνία προκήρυξης του Διαγωνισμού για τη σύναψη της σχετικής Σύμβασης από τον αιτητή (ως Αναθέτουσα Αρχή).
- Ο συνολικός αριθμός Προτάσεων που θα ληφθούν ή/και θα ενταχθούν στο Σχέδιο θα εξαρτηθεί από το διαθέσιμο κονδύλι.

Η Επιτροπή δύναται να αποδεχθεί την υποβολή επιπρόσθετων Προτάσεων ως **επιλαχούσες**, οι οποίες θα τεθούν σε κατάσταση αναμονής και η αξιολόγηση τους θα προχωρήσει σε περίπτωση που προκύψουν εξοικονομήσεις ή πρόσθετοι πόροι.

iv. Αξιολόγηση Προτάσεων

- Κατά την αξιολόγηση γίνεται έλεγχος των Προτάσεων κατά πόσο αυτές πληρούν τις προϋποθέσεις για ένταξή τους στο Σχέδιο, τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, πληρότητας και κανονικότητας ([Παράρτημα Β](#)) και τη συμβατότητά τους με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές ([Παράρτημα Ε](#)).
- Η σειρά προτεραιότητας καθορίζεται βάσει του χρόνου υποβολής των αιτημάτων.

- Σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια αξιολόγησης απαιτηθεί η προσκόμιση οποιονδήποτε δικαιολογητικών ή διευκρινήσεων, οι αιτητές θα ενημερώνονται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος ή/και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- Η Επιτροπή ή/και Εξουσιοδοτημένο πρόσωπο δύναται να πραγματοποιήσει επιτόπιο έλεγχο στα κτήρια και άλλες υποδομές που αναφέρονται στην Πρόταση για σκοπούς επαλήθευσης του φυσικού αντικείμενου της αίτησης.

v. Απόφαση Επιτροπής

- Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης, η αίτηση προωθείται στην Επιτροπή για λήψη απόφασης «Έγκρισης Πρότασης» ή Απόρριψης. Ο αιτητής ενημερώνεται για την απόφαση της Επιτροπής μέσω του συστήματος.
- Οι αιτητές έχουν δικαίωμα υποβολής **ένστασης** επί της απόφασης της Επιτροπής εντός 30 εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποστολής της σχετικής ενημέρωσης (βλ. [παρ. 16](#)).
- Σε περίπτωση «Έγκρισης Πρότασης», καθορίζεται το «Εγκεκριμένο Ποσό Πρότασης», τα κτήρια και άλλες υποδομές στα οποία εγκρίνεται η πραγματοποίηση επενδύσεων, οι εγκριθείσες προς υλοποίηση Επιμέρους Επενδύσεις και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης.
- Η «Έγκριση Πρότασης» **καθίσταται δεσμευτική για την Επιτροπή, μόνο εφόσον γίνει αποδεκτή** από τον αιτητή και υπογραφεί από τον Νόμιμο εκπρόσωπο αιτητή η «**Δήλωση Αποδοχής Έγκρισης Πρότασης**» η οποία επισυνάπτεται της ενημέρωσης της «Έγκρισης Πρότασης» που αποστέλλεται στον αιτητή και στην οποία καθορίζονται οι προϋποθέσεις, δεσμεύσεις και υποχρεώσεις υπό τις οποίες θα καταβληθεί η χορηγία, όπως αυτές απορρέουν από τους όρους του Σχεδίου, από το ΣΑΑ Κύπρου καθώς και από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του ΜΑΑ.
- Η υπογεγραμμένη «**Δήλωση Αποδοχής Έγκρισης Πρότασης**» αποστέλλεται **ταχυδρομικώς** στην Επιτροπή με συστημένη επιστολή.
- Σε περίπτωση μη αποστολής στην Επιτροπή της «Δήλωσης Αποδοχής Έγκρισης Πρότασης» υπογεγραμμένης από τον Νόμιμο εκπρόσωπο αιτητή **εντός ενός (1) μηνός** από την ημερομηνία αποστολής της ενημέρωσης της «Έγκρισης Πρότασης», η απόφαση «Έγκρισης Πρότασης» της Επιτροπής **ανακαλείται αυτοδικαίως**.

vi. Καταβολή 1^{ης} δόσης χορηγίας

- Μετά την παραλαβή από την Επιτροπή της «Δήλωσης Αποδοχής Έγκρισης Πρότασης» υπογεγραμμένης από τον Νόμιμο εκπρόσωπο αιτητή καταβάλλεται στον αιτητή η 1η δόση χορηγίας η οποία αντιστοιχεί σε ποσό ύψους **30% του «Εγκεκριμένου Ποσού Πρότασης»**.

vii. Προετοιμασία υλοποίησης επενδύσεων

- Ο αιτητής **ετοιμάζει τα έγγραφα του/των διαγωνισμού/ών** που προτίθεται να διεξαγάγει προς υλοποίηση των εγκεκριμένων επενδύσεων και προβαίνει σε όλες τις απαιτούμενες προεργασίες. Ο αιτητής δεν μπορεί

κατ' ουδένα λόγο στο παρόν στάδιο να προχωρήσει σε υλοποίηση των επενδύσεων ως αυτές αναφέρονται στην «Έγκριση Πρότασης».

viii. Υποβολή «Ενδιάμεσης Αίτησης Καταβολής Χορηγίας»

- Η «Ενδιάμεση Αίτηση Καταβολής Χορηγίας» αποστέλλεται ταχυδρομικώς με συστημένη επιστολή από τον αιτητή σε **τυποποιημένο έγγραφο/δήλωση** το οποίο είχε προμηθεύσει η Επιτροπή κατά την ενημέρωση για καταβολή της 1^{ης} δόσης χορηγίας στον αιτητή.
- Ο αιτητής θα πρέπει να υποβάλει την «Ενδιάμεση Αίτηση Καταβολής Χορηγίας» **εντός δύο (2) μηνών** από την ημερομηνία παραχώρησης της «Έγκρισης Πρότασης». **Δεν παραχωρείται παράταση** της πιο πάνω προθεσμίας εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις οι οποίες δικαιολογούνται δεόντως και μόνο υπό την προϋπόθεση ανάληψης ενυπόγραφης δέσμευσης από τον αιτητή για ολοκλήρωση όλων των επενδύσεων εντός του καθορισμένου από την Επιτροπή χρονοδιαγράμματος.
- Η «Έγκριση Πρότασης» ανακαλείται αυτοδικαίως μετά την πάροδο της πιο πάνω προθεσμίας, εφόσον δεν έχει υποβληθεί «Ενδιάμεση Αίτηση Καταβολής Χορηγίας» και απαιτείται η επιστροφή τυχόν καταβληθείσας χορηγίας προσαυξημένης με τόκο. Το επιτόκιο καθορίζεται βάσει του περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμου (Ν. 167(Ι)/2006) και από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Μαζί με την «Ενδιάμεση Αίτηση Καταβολής Χορηγίας» επισυνάπτονται:
 - (i) το **Προσχέδιο των εγγράφων του/των διαγωνισμού/ών**, που προτίθεται να διεξαγάγει ο αιτητής προς υλοποίηση των εγκεκριμένων βάσει της «Έγκρισης Πρότασης» επενδύσεων.
 - (ii) το **Μητρώο στοιχείων** όλων των εμπλεκόμενων λειτουργών της Αναθέτουσας Αρχής στη διαδικασία ανάθεσης της κάθε σύμβασης.
 - (iii) οι **Δηλώσεις ευσυνειδησίας και αμεροληπτικής εκτέλεσης καθηκόντων** υπογεγραμμένες από όλους τους εμπλεκόμενους λειτουργούς της Αναθέτουσας Αρχής.
 - (iv) τα **Έγγραφα Αυτοελέγχου ή Πιστοποιητικό Συμβατότητας** (ανάλογα με την αξία του διαγωνισμού).
- Η Επιτροπή εξετάζει κατ' ελάχιστο:
 - (α) κατά πόσο τα έγγραφα διαγωνισμού καλύπτουν την υλοποίηση των εγκεκριμένων βάσει της «Έγκρισης Πρότασης» επενδύσεων:
 - τυχόν άλλες επενδύσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στα παραδοτέα των εγγράφων διαγωνισμού αλλά δεν προβλέπονται στην «Έγκριση Πρότασης», θα πρέπει να απαιτείται ρητά από τα έγγραφα διαγωνισμού να κοστολογούνται ξεχωριστά. Η Επιτροπή δύναται να ζητήσει την αφαίρεση τέτοιων επενδύσεων από τα έγγραφα διαγωνισμού.
 - (β) κατά πόσο οι τεχνικές απαιτήσεις των παραδοτέων που προβλέπονται στα έγγραφα διαγωνισμού πληρούν τις ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές που καθορίζονται στο [Παράρτημα Α](#).

- Κατά την εξέταση των εγγράφων διαγωνισμού/ών, η Επιτροπή **δύναται να ζητήσει τροποποιήσεις**, για σκοπούς συμμόρφωσης των εγγράφων με τις πρόνοιες του Σχεδίου ή/και τους όρους της «Έγκρισης Πρότασης» .
- Η υποβολή των εγγράφων των διαγωνισμών στην Επιτροπή δεν απαλλάσσει σε καμία περίπτωση τον αιτητή, ως Αναθέτουσα Αρχή, από τις ευθύνες και υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις διατάξεις της νομοθεσίας ή/και τις πρόνοιες του Σχεδίου Χορηγιών.

ix. Καταβολή 2^{ης} δόσης χορηγίας

- Μετά την έγκριση από την Επιτροπή της «Ενδιάμεσης Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» καταβάλλεται στον αιτητή η **2η δόση χορηγίας** η οποία αντιστοιχεί σε ποσό ύψους **30% του «Εγκεκριμένου Ποσού Πρότασης»**. Ο αιτητής δύναται να αρχίσει τις εργασίες υλοποίησης των εγκεκριμένων επενδύσεων (προκήρυξη και κατακύρωση διαγωνισμών, τεχνικές εργασίες, κοκ) μόνο μετά την ενημέρωση έγκρισης από την Επιτροπή της «Ενδιάμεσης Αίτησης Καταβολής Χορηγίας».

x. Υλοποίηση

- Ο χρόνος εξέτασης από την Επιτροπή της «Ενδιάμεσης Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» που περιγράφεται στο σημείο (viii) πιο πάνω, δεν υπολογίζεται στις προθεσμίες υλοποίησης που αναφέρονται πιο πάνω.
- **Ανεξάρτητα από οποιαδήποτε άλλη διάταξη του παρόντος Σχεδίου Χορηγιών, η υλοποίηση των επενδύσεων και η υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» θα πρέπει να γίνει πριν την 31.03.2026.**
- **Δεν παραχωρείται παράταση** των πιο πάνω προθεσμιών εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις οι οποίες δικαιολογούνται δεόντως και δεν οφείλονται σε μη εύλογες καθυστερήσεις του αιτητή.
- Για σκοπούς του Σχεδίου, ως **ημερομηνία υλοποίησης μιας επένδυσης** θεωρείται η ημερομηνία οριστικής/τελικής παραλαβής από τον αιτητή (ως Αναθέτουσα Αρχή) του έργου/προμήθειας από το Ανάδοχο στον οποίο έχει ανατεθεί η αντίστοιχη δημόσια σύμβαση. Στις περιπτώσεις έργων και όπου εφαρμόζεται, ως ημερομηνία υλοποίησης της επένδυσης θεωρείται η ημερομηνία προσωρινής παραλαβής.
- Η «Έγκριση Πρότασης» ανακαλείται αυτοδικαίως μετά την πάροδο της προθεσμίας υλοποίησης, εφόσον δεν έχει υποβληθεί «Τελική Αίτηση Καταβολής Χορηγίας» από τον αιτητή και απαιτείται η επιστροφή τυχόν καταβληθείσας χορηγίας προσαυξημένης με τόκο. Το επιτόκιο καθορίζεται βάσει του περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερμερίας Νόμου (Ν. 167(Ι)/2006) και από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

xi. Υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας»

- Μετά την υλοποίηση όλων των επενδύσεων ενεργειακής αναβάθμισης, υποβάλλεται από τον αιτητή, **εντός του χρονοδιαγράμματος** που προβλέπεται στο σημείο (x) πιο πάνω, η **«Τελική Αίτηση Καταβολής Χορηγίας»** συνοδευόμενη από όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά που απαιτούνται προς τεκμηρίωση της υλοποίησης της επένδυσης και την επίτευξη των κριτηρίων του Σχεδίου (βλ. [παρ. 13](#)).

- Σε κάθε περίπτωση για να θεωρείται έγκυρη η υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» θα πρέπει να γίνει πριν την 31/03/2026.

xii. Αξιολόγηση «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας»

- Κατά την αξιολόγηση επιβεβαιώνεται η υλοποίηση των επενδύσεων και κατά πόσο αυτές έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με την «Έγκριση Πρότασης» και τις πρόνοιες του Σχεδίου Χορηγιών.
- Η σειρά προτεραιότητας καθορίζεται βάσει του χρόνου υποβολής των αιτήσεων.
- Η Επιτροπή ή/και Εξουσιοδοτημένο πρόσωπο δύναται να πραγματοποιήσει επιτόπιο έλεγχο στα κτήρια και άλλες υποδομές όπου έχουν υλοποιηθεί επενδύσεις για σκοπούς επαλήθευσης του φυσικού αντικείμενου της αίτησης.
- Σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια αξιολόγησης απαιτηθεί η προσκόμιση οποιονδήποτε δικαιολογητικών ή διευκρινήσεων, οι αιτητές θα ενημερώνονται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος ή/και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

xiii. Απόφαση Επιτροπής

- Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης, η αίτηση προωθείται στην Επιτροπή για λήψη απόφασης Έγκρισης ή Απόρριψης.
- Σε περίπτωση Έγκρισης αποφασίζεται το συνολικό «Τελικό Ποσό Χορηγίας».
- Ο αιτητής ενημερώνεται για την απόφαση της Επιτροπής μέσω του συστήματος.
- Οι αιτητές έχουν δικαίωμα υποβολής **ένστασης** επί της απόφασης της Επιτροπής εντός 30 εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποστολής της σχετικής ενημέρωσης.

xiv. Αποπληρωμή χορηγίας (3^η δόση)

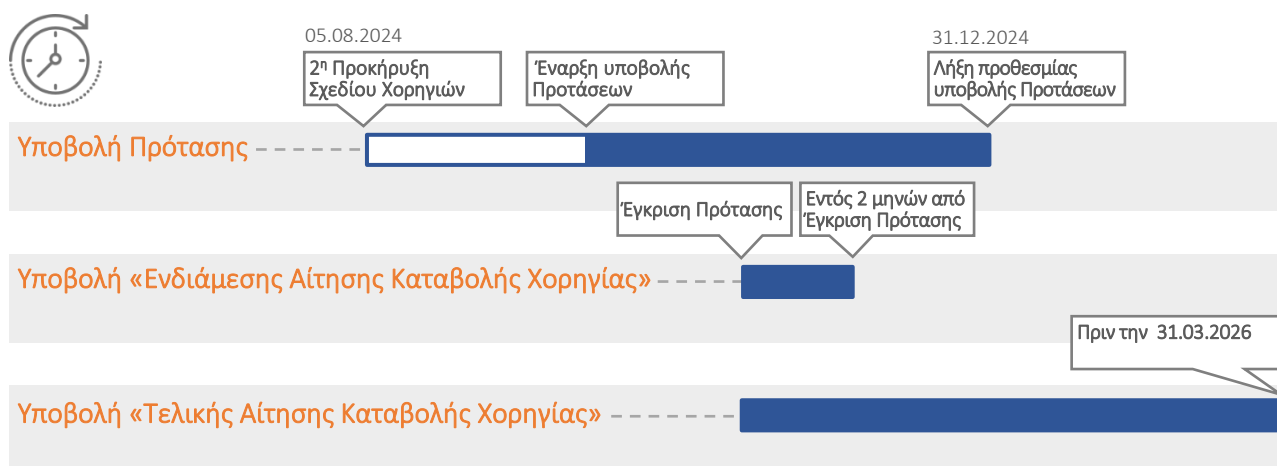
- Η **αποπληρωμή της χορηγίας** αφορά στο «Τελικό Ποσό Χορηγίας» μειωμένο κατά το ποσό της 1^{ης} και 2^{ης} δόσης που έχει καταβληθεί.
- Το ποσό καθίσταται πληρωτέο, μόνο εφόσον γίνει αποδεκτή από τον αιτητή και υπογραφεί από τον «Νόμιμο εκπρόσωπο αιτητή» σχετική **Υπεύθυνη Δήλωση** η οποία επισυνάπτεται της ενημέρωσης Έγκρισης.
- Με την Υπεύθυνη Δήλωση ο αιτητής αποδέχεται το «Τελικό Ποσό Χορηγίας» και τις δεσμεύσεις και υποχρεώσεις υπό τις οποίες θα καταβληθεί η χορηγία, όπως αυτές απορρέουν από τους όρους του Σχεδίου, από το ΣΑΑ Κύπρου καθώς και από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του ΜΑΑ.
- Μετά την υπογραφή και επιστροφή της Υπεύθυνης Δήλωσης, οι αιτήσεις προωθούνται στο λογιστήριο προς καταβολή του ποσού αποπληρωμής.

xv. Δειγματοληπτικοί έλεγχοι

- Για περίοδο πέντε (5) ετών από την ημερομηνία καταβολής της χορηγίας, η Επιτροπή ή Εξουσιοδοτημένα πρόσωπα δύναται να προβαίνουν σε ελέγχους και επιθεωρήσεις προς επιβεβαίωση της κατάστασης και λειτουργίας των επενδύσεων και εξοπλισμού.

Διάγραμμα Προθεσμιών Υλοποίησης

8. Υποβολή Αιτήσεων

- 8.1 Αιτήσεις («Προτάσεις») υποβάλλονται μόνο ηλεκτρονικά, μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε (www.resecfund.org.cy). Οι Προτάσεις υποβάλλονται από εκπρόσωπο του αιτητή ο οποίος θα πρέπει να δημιουργήσει λογαριασμό στο σύστημα και ο οποίος θα λειτουργεί ως σημείο επαφής μεταξύ της Επιτροπής και του αιτητή για σκοπούς της υποβληθείσας αίτησης. Η επικοινωνία που αφορά σε αίτηση θα αποστέλλεται ηλεκτρονικά ή/και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον εκπρόσωπο του αιτητή. Ο κάθε αιτητής θα πρέπει να διασφαλίσει την αποτελεσματική εκπροσώπηση του και επικοινωνία με τον υπό αναφορά εκπρόσωπο.
- 8.2 Οι ενδιαφερόμενοι δυνητικοί αιτητές θα πρέπει αρχικά να μελετήσουν προσεκτικά τις πρόνοιες του Σχεδίου Χορηγιών και των σχετικών εντύπων πληροφόρησης (πχ. Βοηθητικό Διάγραμμα Ετοιμασίας Πρότασης), προτού προχωρήσουν σε υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης.
- 8.3 Μετά την καταχώρηση αίτησης, η Επιτροπή δύναται να ζητήσει από τους αιτητές να αποστείλουν ταχυδρομικώς με συστημένη επιστολή οποιαδήποτε από τα δικαιολογητικά έχουν υποβάλει ηλεκτρονικά για έλεγχο.
- 8.4 Κατά την υποβολή αίτησης θα πρέπει να συμπληρωθούν όλα τα απαιτούμενα στοιχεία και να επισυναφθούν όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα που ζητούνται. Αιτήσεις που δεν συνοδεύονται από όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά δύναται να απορριφθούν.
- 8.5 **ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ή/ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΟΜΙΣΗ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ.** Συμπληρωματικές πληροφορίες επί των ήδη

κατατεθέντων παραστατικών δύναται να υποβληθούν μέσω του συστήματος μόνο στην περίπτωση που ζητηθούν από την Επιτροπή.

- 8.6 Οι αιτητές θα πρέπει απαραίτητα να επιβεβαιώσουν την επιτυχή υποβολή της αίτησης τους μέσω λήψης ηλεκτρονικού μηνύματος που θα αποστέλλεται ηλεκτρονικά (email) στην ηλεκτρονική διεύθυνση του εκπροσώπου του αιτητή που θα δηλώνεται στο σύστημα.
- 8.7 Οι αιτητές θα πρέπει απαραίτητα **να κρατήσουν εκτυπωμένο αντίγραφο του ηλεκτρονικού μηνύματος** επιβεβαίωσης της επιτυχούς υποβολής της αίτησης τους, το οποίο δύναται να ζητηθεί ως αποδεικτικό υποβολής της αίτησης στο ηλεκτρονικό σύστημα.
- 8.8 Αιτήσεις που δεν θα υποβληθούν και οριστικοποιηθούν μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος δεν θα λαμβάνονται υπόψη.
- 8.9 Η Επιτροπή δύναται να τροποποιήσει τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων. Σε τέτοια περίπτωση το κοινό θα ενημερωθεί με σχετική ανακοίνωση μέσω της ιστοσελίδας του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε (www.resecfund.org.cy).

9. Επιλέξιμα κτήρια και άλλες υποδομές

Κτήρια

- 9.1 Τα **κτήρια** για τα οποία υποβάλλεται αίτηση, θα πρέπει να πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας:
- Να αποτελούν ιδιόκτητα περιουσιακά στοιχεία της ΑΤΑ² ή του ΝΠΔΔ (ιδιοκτησία 100%) ή να ανήκουν στο κράτος και να έχουν παραχωρηθεί στην ΑΤΑ² ή στο ΝΠΔΔ προς χρήση ή/και διαχείριση. Στα επιλέξιμα κτήρια περιλαμβάνονται κτήρια της πρώην Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας για τα οποία οι ΑΤΑ έχουν υπογράψει άδεια χρήσης με τη διαχειρίστρια εταιρεία Altamira Cyprus. Για αυτές τις περιπτώσεις οι αιτητές θα πρέπει να υποβάλουν:
 - (α) τις επιστολές που έλαβαν από τον Υπουργό Οικονομικών ως προς την παραχώρηση των ακινήτων, και
 - (β) τη Συμφωνία Άδειας Χρήσης που υπέγραψαν με την Altamira Cyprus.
 - Ο λογαριασμός ηλεκτρικού ρεύματος (ΑΗΚ) να εκδίδεται προς την ΑΤΑ² ή το ΝΠΔΔ.
 - Να μην χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο άσκησης οικονομικής δραστηριότητας.
 - Η κατηγορία ενεργειακής απόδοσης τους κατά τον χρόνο υποβολής Πρότασης να είναι Γ ή χαμηλότερη.
 - Όπου εφαρμόζεται, η αίτηση για την έκδοση πολεοδομικής άδειας ή άδειας οικοδομής να έχει κατατεθεί πριν την 21.12.2007.
 - Σε περίπτωση κτηρίων που έχουν κηρυχθεί ως διατηρητέες οικοδομές, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Διατηρητέων Νόμου ή έχουν κηρυχθεί ως αρχαία μνημεία σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Αρχαιοτήτων Νόμου οι αιτητές θα πρέπει να υποβάλουν:

² Νοείται ότι στις περιπτώσεις Συμπράξεων ΑΤΑ, ο όρος πληρείται εφόσον εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε ΑΤΑ η οποία αποτελεί μέρος της σύμπραξης.

- (α) **Διάταγμα Διατήρησης** (στην περίπτωση διατηρητέων οικοδομών) το οποίο έχει εκδοθεί από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Διατηρητέων Οικοδομών Νόμου του 2002 (240(I)/2002).
- (β) **Διάταγμα Υπουργικού Συμβουλίου** (στην περίπτωση αρχαίων μνημείων) το οποίο έχει εκδοθεί δυνάμει του άρθρου 6 του περί Αρχαιοτήτων Νόμου με το οποίο το κτήριο ανακηρύσσεται ως αρχαίο μνημείο.
- (γ) **Κατάλογο του συνόλου των μέτρων ενεργειακής αναβάθμισης και ΑΠΕ** που πρέπει να γίνουν για να αναβαθμιστεί το κτήριο σε ΚΣΜΚΕ. Θα πρέπει να υπάρχει σαφής καταγραφή από τον Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα των μέτρων που είναι αδύνατο να υλοποιηθούν, καθώς η υλοποίηση τους θα αλλοιώσει κατά τρόπο μη αποδεκτό το χαρακτήρα ή την εμφάνισή του κτηρίου, και επαρκής τεκμηρίωσης των εξαιρέσεων. Επιπρόσθετα, ο Ειδικευμένος Εμπειρογνώμονας θα πρέπει να επιβεβαιώσει ότι με τα εναπομείναντα μέτρα που θα υλοποιηθούν, θα επιτευχθεί κατ' ελάχιστον εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας της τάξεως του 30%.

Άλλες υποδομές

- 9.2 Οι άλλες υποδομές για τις οποίες υποβάλλεται αίτηση, θα πρέπει να πληρούν την ακόλουθη προϋπόθεση επιλεξιμότητας:
- Ο λογαριασμός ηλεκτρικού ρεύματος (ΑΗΚ) -εφόσον υπάρχει- θα πρέπει να εκδίδεται προς την ΑΤΑ² ή το ΝΠΔΔ.

Επεμβάσεις σε Κτήρια

- 10.1 Σε όλα τα κτήρια στα οποία θα υλοποιηθούν Επιμέρους Επενδύσεις θα πρέπει να επιτευχθεί η μετατροπή τους σε **‘κτήρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας’** και συμμόρφωση με τα κριτήρια που καθορίζονται στο σχετικό Διάταγμα που εκδίδεται από τον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας δυνάμει της Παραγράφου (ζ), του εδαφίου 3 του Άρθρου 19 του περί της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμου του 2006. Στην περίπτωση κτηρίων που έχουν κηρυχθεί ως διατηρητέες οικοδομές, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Διατηρητέων Νόμου ή έχουν κηρυχθεί ως αρχαία μνημεία σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Αρχαιοτήτων Νόμου κατ' εξαίρεση θα πρέπει να επιτυγχάνεται κατ' ελάχιστον εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας της τάξεως του 30% μετά την υλοποίηση των εγκεκριμένων από την αρμόδια αρχή επενδύσεων.
- 10.2 Κατά την υποβολή **Πρότασης** επισυνάπτεται το ΠΕΑ³ του κάθε κτηρίου, ως ισχύει **πριν την αναβάθμιση**, το οποίο θα πρέπει να συνοδεύεται από τις συστάσεις του Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα υπό τη μορφή Έκθεσης. Για σκοπούς διευκόλυνσης των αιτητών και της διαδικασίας αξιολόγησης, η Επιτροπή θα διαθέσει ειδικό τυποποιημένο έντυπο καταγραφής των αποτελεσμάτων της έκθεσης Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα το οποίο θα

10. Ελάχιστες ενεργειακές απαιτήσεις

³ Η διαδικασία έκδοσης ΠΕΑ, ο τύπος και το περιεχόμενο του ΠΕΑ και των συστάσεων που περιλαμβάνει καθορίζονται σε Κανονιστικές Διοικητικές Πράξεις που εκδίδονται δυνάμει του περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμου του 2006 (142(I)/2006).

πρέπει να υποβάλλεται μαζί με την έκθεση κατά την υποβολή της Πρότασης από τον αιτητή.

- 10.3 Κατά την υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» επισυνάπτεται το τελικό ΠΕΑ του κάθε κτηρίου, ως ισχύει **μετά την αναβάθμιση**, το οποίο θα πρέπει να συνοδεύεται με καταγραφή:

- (α) της αναμενόμενης ποσοστιαίας μείωσης της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας, και
- (β) τα αναμενόμενα αποτελέσματα ετήσιας εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική χρήση σε kWhr,

που προκύπτουν μετά την υλοποίηση της επένδυσης και υπολογίζονται από τον Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα του κάθε κτηρίου. Η Επιτροπή δύναται να καθορίζει μεθοδολογία/οδηγίες υπολογισμού των πιο πάνω η οποία κοινοποιείται στον αιτητή με την «Έγκριση Πρότασης».

Επεμβάσεις σε άλλες υποδομές

- 10.4 Για κάθε Επιμέρους Επένδυση που υλοποιείται σε άλλη υποδομή, θα πρέπει να επιτευχθεί **εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον 30%** σε σχέση με την προηγούμενη κατανάλωση του συγκεκριμένου εξοπλισμού επί του οποίου γίνεται η επέμβαση.

- 10.5 Η επίτευξη εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον 30% θα **πιστοποιείται από Ενεργειακό Ελεγκτή**, κατόπιν πραγματοποίησης Ενεργειακού Ελέγχου στην υποδομή.

- 10.6 Κατά την υποβολή **Πρότασης** επισυνάπτεται η έκθεση του Ενεργειακού Ελέγχου που διενεργήθηκε επί της άλλης υποδομής για την οποία προτείνεται η υλοποίηση Επιμέρους Επένδυσης. Για σκοπούς διευκόλυνσης των αιτητών και της διαδικασίας αξιολόγησης, η Επιτροπή θα διαθέσει ειδικό τυποποιημένο έντυπο καταγραφής των αποτελεσμάτων της έκθεσης Ενεργειακού Ελέγχου το οποίο θα πρέπει να υποβάλλεται μαζί με την έκθεση κατά την υποβολή της Πρότασης από τον αιτητή.

- 10.7 Κατά την υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» επισυνάπτεται **έκθεση υλοποίησης** από τον Ενεργειακό Ελεγκτή με την οποία επιβεβαιώνεται η υλοποίηση της Επιμέρους Επένδυσης, η οποία θα πρέπει να συνοδεύεται με καταγραφή:

- (α) της αναμενόμενης ποσοστιαίας μείωσης της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας, και
- (β) τα αναμενόμενα αποτελέσματα ετήσιας εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική χρήση σε kWhr,

που προκύπτουν μετά την υλοποίηση της Επιμέρους Επένδυσης. Η Επιτροπή δύναται να καθορίζει μεθοδολογία/οδηγίες υπολογισμού των πιο πάνω η οποία κοινοποιείται στον αιτητή με την «Έγκριση Πρότασης».

11. Κατηγορίες Επενδύσεων

- 11.1 Η κάθε Πρόταση που υποβάλλεται από αιτητή περιλαμβάνει επενδύσεις σε ένα ή περισσότερα κτήρια ή/και άλλες υποδομές. **Για κάθε κτήριο και για κάθε άλλη υποδομή μπορεί να προταθεί η υλοποίηση συνδυασμού Επιμέρους Επενδύσεων από αυτές που καταγράφονται πιο κάτω:**

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α: ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

A.1: ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΜΜΕΣΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΕΛΥΦΟΥΣ ΚΤΗΡΙΟΥ

B.1: ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

B.2: ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

B.3: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ: ΤΕΧΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΤΗΡΙΩΝ

Γ.1: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Γ.2: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΕΡΟΘΕΡΜΙΚΗΣ, ΓΕΩΘΕΡΜΙΚΗΣ Ή ΥΔΡΟΘΕΡΜΙΚΗΣ ΑΝΤΛΙΑΣ

Γ.4: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΤΗΡΙΟΥ

Γ.5: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΣΚΙΑΣΗΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Δ.1: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΥΨΗΛΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ε: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

E.1: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΗΛΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΖΕΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

E.2: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (NET-BILLING Ή VIRTUAL NET-BILLING Ή ΑΥΤΟΝΟΜΑ)

E.3: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΤ: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

ΣΤ.1: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΑΜΠΤΗΡΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΚΤΗΡΙΩΝ ΜΕ ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ LED

ΣΤ.2: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΒΟΛΕΩΝ ΣΕ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ/ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ζ: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΤΛΙΩΝ

Z.1: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΤΛΙΩΝ ΝΕΡΟΥ ΣΕ ΔΙΚΤΥΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ, ΑΡΔΕΥΣΗΣ Ή/ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

Z.2: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΤΛΙΩΝ ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΓΗΠΕΔΩΝ Ή ΑΝΤΛΙΩΝ ΣΕ ΠΙΣΙΝΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

11.2 Οι επενδύσεις θα πρέπει απαραίτητα να πληρούν τις **ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές** που καθορίζονται στο [Παράρτημα Α](#).

11.3 Οι ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές ανά επένδυση, θα πρέπει να **προβλέπονται ρητά ως απαιτούμενα στα έγγραφα του/των Διαγωνισμού/ών** που θα διεξαχθεί/ούν από τον αιτητή (ως Αναθέτουσα Αρχή) για σκοπούς υλοποίησης των επενδύσεων. Οι ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές αποτελούν απαιτήσεις του Σχεδίου και δεν υποκαθιστούν ούτε αντικαθιστούν ελάχιστες απαιτήσεις που καθορίζονται από τη νομοθεσία.

12. Υποχρεώσεις δικαιούχων

12.1 Υποχρεώσεις που αφορούν στην επένδυση:

(α) Το σύνολο των μηχανημάτων και του εξοπλισμού που προμηθεύονται οι δικαιούχοι στα πλαίσια του Σχεδίου πρέπει να είναι **καινούρια**.

- (β) Τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός τα οποία θα τύχουν επιχορήγησης πρέπει να παραμείνουν εγκατεστημένα και σε λειτουργία για τουλάχιστον **πέντε (5) χρόνια από την ημερομηνία καταβολής της χορηγίας.**
- (γ) Εκτός αν δοθεί γραπτή έγκριση από την Επιτροπή, κατά την πιο πάνω περίοδο των πέντε (5) ετών, τα κτήρια ή/και άλλες υποδομές στις οποίες θα υλοποιηθούν οι επενδύσεις θα πρέπει να παραμείνουν υπό τη διαχείριση της δικαιούχου ΑΤΑ ή του ΝΠΔΔ, δεν θα πρέπει να αποξενωθούν ή να εκμισθωθούν και δεν θα πρέπει να αλλάξει η χρήση τους για σκοπούς άλλους από την άσκηση των αρμοδιοτήτων της ΑΤΑ ή του ΝΠΔΔ.
- (δ) Σε περίπτωση οριστικής διακοπής ή μη αποτελεσματικής λειτουργίας ή αποξένωσης των επενδύσεων πριν την πάροδο πέντε (5) ετών από την ημερομηνία καταβολής της χορηγίας ή/και σε περίπτωση παράβασης των όσων προβλέπονται στις παραγράφους (α) έως (γ) πιο πάνω, η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα να απαιτήσει την επιστροφή όλου ή μέρους του ποσού της χορηγίας που έχει παραχωρηθεί, προσαυξημένου με τόκο. Το επιτόκιο καθορίζεται βάσει του περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερμερίας Νόμου (Ν. 167(Ι)/2006) και από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

12.2 Υποχρεώσεις δημοσιότητας:

- (α) Αναγνώριση/προβολή της χρηματοδότησης από την ΕΕ σε όλα τα έγγραφα και πληροφοριακό υλικό που προορίζεται για το κοινό ή τους συμμετέχοντες, με την ορθή χρήση του λογότυπου της σχετικής χρηματοδότησης από ΕΕ ([Παράρτημα Γ](#)). Το λογότυπο θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε όλες τις δράσεις πληροφόρησης (π.χ. οδηγούς, ανακοινώσεις τύπου, προσκλήσεις, έγγραφα προσφοράς, παρουσιάσεις, πληροφοριακό υλικό, πιστοποιητικά, διαφημίσεις, ιστοσελίδες, ΜΚΔ κλπ).
- (β) Σε περίπτωση που το συνολικό κόστος της επιλέξιμης επένδυσης υπερβαίνει τις €500.000 οι Δικαιούχοι υποχρεούνται όπως τοποθετήσουν σε εμφανές σημείο των εγκαταστάσεων **τους ανθεκτική πλάκα ή πινακίδα**, η οποία να περιλαμβάνει το λογότυπο του ΜΑΑ της ΕΕ (**NextGenerationEU**) καθώς και του ΣΑΑ Κύπρου (**Κύπρος_το_αύριο**) ([Παράρτημα Γ](#)). Η πινακίδα/πλάκα θα πρέπει να τοποθετείται αμέσως μόλις ξεκινήσει η φυσική υλοποίηση των επενδύσεων ή μόλις εγκατασταθεί ο εξοπλισμός που έχει αγοραστεί. Η πινακίδα/πλάκα θα πρέπει:
 - να περιλαμβάνει αποκλειστικά πληροφορίες για έργο και τη χρηματοδότηση του από την ΕΕ όπως τον στόχο του έργου, το όνομα του Σχεδίου, τα λογότυπα του ΜΑΑ και του ΣΑΑ Κύπρου (**NextGenerationEU, Κύπρος_το_αύριο**) και δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνει άλλες πληροφορίες. Η υποχρεωτική ανάρτηση πινακίδας σε εργοτάξια με τα στοιχεία του Εργολάβου, Αρχιτέκτονα, Πολιτικού Μηχανικού και Μελετητή, θα πρέπει να αποτελεί ξεχωριστή πινακίδα, και

- να είναι φτιαγμένη από ανθεκτικά υλικά (υλικά που δεν αλλοιώνονται με την πάροδο του χρόνου) έτσι ώστε να μην χρειάζεται να αντικατασταθεί με άλλη όταν το έργο ολοκληρωθεί, εκτός εάν με την ολοκλήρωση του έργου υπάρχουν πληροφορίες απαρχαιωμένες ή εάν η πινακίδα/πλάκα χρειάζεται να τοποθετηθεί σε νέο σημείο (π.χ. σε ένα κτήριο που ανεγέρθηκε).
- (γ) Για δράσεις που δεν εμπίπτουν στην πιο πάνω κατηγορία τοποθέτησης πινακίδας/πλάκας, οι δικαιούχοι υποχρεούνται όπως τοποθετήσουν σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό (όπως η είσοδος σε κτήριο) **αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή ισοδύναμη ηλεκτρονική εικόνα**. Η αφίσα θα πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με το έργο και να επισημαίνει τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ένωση με τη χρήση των λογότυπων του ΜΑΑ (NextGenerationEU) και του ΣΑΑ Κύπρου (**Κύπρος το αύριο**) ([Παράρτημα Γ](#)).
- (δ) Σε περίπτωση που ο δικαιούχος διαθέτει **ιστοσελίδα ή σελίδα στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης** θα πρέπει να τοποθετήσει σε περίοπτη θέση σύντομη περιγραφή με πληροφορίες σχετικά με το έργο, όπου θα επισημαίνεται η χρηματοδοτική συνδρομή από την Ένωση με τη χρήση των λογότυπων του ΜΑΑ (NextGenerationEU) και του ΣΑΑ Κύπρου (**Κύπρος το αύριο**) ([Παράρτημα Γ](#)).

Τέλος, σημειώνεται ότι στοιχεία των αποδεκτών ενίσχυσης από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του ύψους των σωρευτικών καταβληθέντων σε αυτούς πόρους από τον ΜΑΑ, δύναται να δημοσιοποιούνται από τις αρμόδιες Αρχές στα πλαίσια συμμόρφωσης των κρατών μελών με τις περί διαφάνειας υποχρεώσεις τους που απορρέουν από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

12.3 Εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»:

- (α) Οι επενδύσεις θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση ΜΑΑ και τα άρθρα 15 και 16 για την τήρηση της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», κατά την έννοια του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 18^{ης} Ιουνίου 2020 και όπου απαιτείται συμμόρφωση με οριζόντιες και ειδικές απαιτήσεις ([Παράρτημα Δ](#)).
- (β) Σχετικά εφαρμόζεται η λίστα αποκλεισμού (exclusion list) για δραστηριότητες, οι οποίες δεν είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση (βλ. [Παράρτημα Δ](#)).
- (γ) Ο δικαιούχος υποχρεούται να **διατηρεί όλα τα απαιτούμενα έγγραφα**, σχετικά με τη **διασφάλιση της τήρησης της αρχής «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»** κατά τη διάρκεια εργασιών για την υλοποίηση της επένδυσης. Αυτά περιλαμβάνουν:

- Αντίγραφο εγγράφων προσφορών, στα οποία καθορίζονται τα κριτήρια για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ) βάσει του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις ΠΔΣ.
- Αντίγραφο τιμολογίων αγοράς ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού ή/και εξοπλισμού της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ), στο όνομα του φορέα υλοποίησης / δικαιούχου, όπου να δηλώνεται το μοντέλο του εξοπλισμού και σχετικό αντίγραφο ετικέτας της ενεργειακής σήμανσης του εξοπλισμού.
- Αντίγραφο δελτίου παραλαβής των μεταφορέων/μονάδων επεξεργασίας Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ) ή/και Αποβλήτων Ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΕΕ) ή/και Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών (Μπαταρίες) ή/και λοιπών επικίνδυνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων, οι οποίοι είναι αδειοδοτημένοι διαχειριστές.
- Βεβαίωση αγοράς εξοπλισμού/συσκευής, υπογεγραμμένη από τον Προμηθευτή του εξοπλισμού/συσκευής (εφαρμόζεται μόνον σε περίπτωση αντικατάστασης παλαιού εξοπλισμού/συσκευής).
- Βεβαίωση αγοράς κλιματιστικού, υπογεγραμμένη από τον Προμηθευτή του κλιματιστικού (εφαρμόζεται μόνον σε περίπτωση αντικατάστασης παλαιού κλιματιστικού).
- Αντίγραφο τιμολογίων αγοράς ή/και δελτίων προϊόντων ή/και πιστοποίησης κτηρίου ή/και κοινοτικής σήμανσης των συσκευών ή εξοπλισμού που καταναλώνουν νερό, στο όνομα του φορέα υλοποίησης/δικαιούχου, όπου να δηλώνεται η καθορισμένη κατανάλωση νερού του εξοπλισμού.
- Αντίγραφο πιστοποιητικού ενεργειακής απόδοσης κτηρίου.
- Χάρτες όπου να παρουσιάζεται η ακριβής τοποθεσία της επένδυσης σε σχέση με ευάλωτες σε πλημμύρες περιοχές, οικολογικά ευαίσθητες περιοχές και προστατευόμενες περιοχές (δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, τόποι «Παγκόσμιας Κληρονομιάς» της UNESCO, βασικές περιοχές βιοποικιλότητας και Προστατευόμενες Περιοχές, όπως προβλέπονται στον Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο (Ν. 90/1972), κρατικά δάση, και γεωργικές εκτάσεις υψηλής φυσικής αξίας (ΥΦΑ).

12.4 Διασφάλιση καταχώρησης/συλλογής στοιχείων πραγματικών δικαιούχων από Αναδόχους

- (α) Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, οι Φορείς Υλοποίησης των Μέτρων του ΣΑΑ υποχρεούνται να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλισθεί ότι η χρήση των ευρωπαϊκών πόρων συνάδει με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων.

- (β) Προς τούτο όλα τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που συμμετέχουν στα Μέτρα του ΣΑΑ θα πρέπει να προσκομίσουν στους δικαιούχους του Σχεδίου (ως «Αναθέτουσες Αρχές») τα απαιτούμενα αποδεικτικά έγγραφα/στοιχεία αναφορικά με τους πραγματικούς τους δικαιούχους. Συγκεκριμένα, οι δυνητικοί δικαιούχοι στο πλαίσιο του παρόντος Σχεδίου Χορηγιών που λειτουργούν ως Αναθέτουσες Αρχές, βάσει του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, **θα πρέπει να προβαίνουν στις απαιτούμενες διαδικασίες εξασφάλισης συμβατότητας**, όπως αυτές καθορίζονται στις Κατευθυντήριες Γραμμές/Εγκύκλιο της Συντονιστικής Αρχής ΣΑΑ αναφορικά με τις «*Διαδικασίες Διασφάλισης Συμβατότητας με την Εθνική και Ενωσιακή Πολιτική για τις Δημοσιές Συμβάσεις και Διασφάλισης της Πρόληψης, του Εντοπισμού και της Διόρθωσης Περιπτώσεων Απάτης, Διαφθοράς και Σύγκρουσης Συμφερόντων στο Πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας για την Περίοδο 2021-2026*». Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να υποβάλλουν στον Φορέα Υλοποίησης, μεταξύ άλλων και βάσει των σχετικών οδηγιών, για κάθε σύμβαση που υλοποιείται στα πλαίσια έργου που χρηματοδοτείται μέσω του Σχεδίου:
- Κατά περίπτωση, βάσει των σχετικών ορίων, **τα επικαιροποιημένα στοιχεία ή αποδεικτικό καταχώρισης των επικαιροποιημένων στοιχείων των πραγματικών δικαιούχων, στα μητρώα των αρμόδιων Εφόρων⁴**, για όλους τους Αναδόχους των Συμβάσεων που υλοποιούνται από Αναθέτουσες Αρχές στο πλαίσιο έργου Σχεδίου Χορηγιών,
 - Τα **στοιχεία τυχόν Υπεργολάβων** του/των Αναδόχου/ων, και
 - Το **μητρώο στοιχείων των εμπλεκόμενων λειτουργιών της Αναθέτουσας Αρχής** στη διαδικασία ανάθεσης της κάθε σύμβασης.

13. Απαιτούμενα Δικαιολογητικά

Υποβολή Πρότασης

13.1 Κατά την ηλεκτρονική υποβολή Πρότασης, οι αιτητές **θα πρέπει απαραίτητα να δηλώσουν ή/και να επισυνάψουν** τα πιο κάτω σε ηλεκτρονική μορφή (scan):

- Τα στοιχεία των κτηρίων ή/και άλλων υποδομών** επί των οποίων προτείνεται η πραγματοποίηση επενδύσεων.
- Για κάθε κτήριο** που προτείνεται η πραγματοποίηση επενδύσεων θα πρέπει επιπρόσθετα να επισυναφθεί:
 - Αντίγραφο πρόσφατου λογαριασμού ηλεκτρικού ρεύματος** του κτηρίου στο όνομα του αιτητή.

⁴ Επίσημα Μητρώα ορίζονται:

- για εταιρείες, από το Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων Εταιρειών και Άλλων Νομικών Οντοτήτων του Έφορου Εταιρειών (Κ.Δ.Π. 112/2021),
- για Σωματεία, Ιδρύματα, Ομοσπονδίες ή Ενώσεις, περιλαμβανομένων ΜΚΟ, από το Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων Νομικών Οντοτήτων του Υπουργείου Εσωτερικών (Κ.Δ.Π. 119/2021), και
- για εμπιστεύματα και παρεμφερείς νομικές διευθετήσεις, από το αντίστοιχο μητρώο πραγματικών δικαιούχων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Κ.Δ.Π. 257/2021).

- B.** Το ΠΕΑ του κτηρίου ως ισχύει πριν την αναβάθμιση (pdf και το αρχείο NCT/ECO).
- Γ.** Αναλυτική έκθεση του Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα στην οποία να αναλύονται οι Επιμέρους Επενδύσεις που προτείνεται να υλοποιηθούν στο κτήριο και η αντίστοιχη κοστολόγηση. Για σκοπούς διευκόλυνσης των αιτητών και της διαδικασίας αξιολόγησης, η Επιτροπή θα διαθέσει **ειδικό τυποποιημένο έντυπο καταγραφής των αποτελεσμάτων της έκθεσης Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα** το οποίο θα πρέπει να υποβάλλεται μαζί με την έκθεση κατά την υποβολή της Πρότασης από τον αιτητή.
- Δ.** Τυποποιημένη Υπεύθυνη Δήλωση από Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα.
- Ε.** Η Άδεια Οικοδομής με την οποία οικοδομήθηκε το κτήριο ή/και επίσημα στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η αίτηση για έκδοση άδειας οικοδομής ή πολεοδομικής άδειας του κτηρίου κατατέθηκε πριν την 21.12.2007.
- ΣΤ.** Στην περίπτωση κτηρίων που έχουν κηρυχθεί ως διατηρητέες οικοδομές, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Διατηρητέων Οικοδομών Νόμου, ή έχουν κηρυχθεί ως αρχαία μνημεία σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Αρχαιοτήτων Νόμου, οι αιτητές θα πρέπει επίσης να υποβάλουν:
- (α) Διάταγμα Διατήρησης** (στην περίπτωση διατηρητέων οικοδομών) το οποίο έχει εκδοθεί από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Διατηρητέων Οικοδομών Νόμου του 2002 (240(I)/2002).
 - (β) Διάταγμα Υπουργικού Συμβουλίου** (στην περίπτωση αρχαίων μνημείων) το οποίο έχει εκδοθεί δυνάμει του άρθρου 6 του περί Αρχαιοτήτων Νόμου) με το οποίο το κτήριο ανακηρύσσεται ως αρχαίο μνημείο.
 - (β) Κατάλογο του συνόλου των μέτρων ενεργειακής αναβάθμισης και ΑΠΕ** που πρέπει να γίνουν για να αναβαθμιστεί το κτήριο σε ΚΣΜΚΕ. Θα πρέπει να υπάρχει σαφής καταγραφή από τον Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα των μέτρων που είναι αδύνατο να υλοποιηθούν, καθώς υλοποίηση τους θα αλλοιώσει κατά τρόπο μη αποδεκτό το χαρακτήρα ή την εμφάνισή του κτηρίου, και επαρκής τεκμηρίωση των εξαιρέσεων. Επιπρόσθετα, ο Ειδικευμένος Εμπειρογνώμονας θα πρέπει να επιβεβαιώσει ότι με τα εναπομείναντα μέτρα που θα υλοποιηθούν, θα επιτευχθεί κατ' ελάχιστον εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας της τάξεως του 30%.
- 3. Για κάθε άλλη υποδομή** που προτείνεται η πραγματοποίηση επενδύσεων θα πρέπει επιπρόσθετα να επισυναφθεί:
- A. Αντίγραφο πρόσφατου λογαριασμού ηλεκτρικού ρεύματος** της υποδομής στο όνομα του αιτητή.
 - B. Η έκθεση Ενεργειακού Ελέγχου** που διενεργήθηκε στην οποία να αναλύονται οι Επιμέρους Επενδύσεις που προτείνεται να υλοποιηθούν, η εκτίμηση της εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας που επιτυγχάνεται ανά προτεινόμενη Επιμέρους Επένδυση και η

αντίστοιχη κοστολόγηση. Για σκοπούς διευκόλυνσης των αιτητών και της διαδικασίας αξιολόγησης, η Επιτροπή θα διαθέσει **ειδικό τυποποιημένο έντυπο καταγραφής των αποτελεσμάτων της έκθεσης Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα** το οποίο θα πρέπει να υποβάλλεται μαζί με την έκθεση κατά την υποβολή της Πρότασης από τον αιτητή.

Γ. Τυποποιημένη Υπεύθυνη Δήλωση από τον Ενεργειακό Ελεγκτή.

4. Ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης.
5. Ενδεικτικό προγραμματισμό ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων που θα συναφθούν προς υλοποίηση των προτεινόμενων επενδύσεων.
6. Μόνο στις περιπτώσεις όπου η Πρόταση υποβάλλεται από Σύμπραξη ΑΤΑ: θα πρέπει επιπρόσθετα να επισυναφθεί το Συμφωνητικό Συνεργασίας, υπογεγραμμένο από τον Δήμαρχο ή τον Κοινοτάρχη εκάστης συμπραττόμενης ΑΤΑ.

Υποβολή «ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΧΟΡΗΓΙΑΣ»

13.2 Κατά την υποβολή της «Ενδιάμεσης Αίτησης Καταβολής Χορηγίας», οι αιτητές **θα πρέπει απαραίτητα να δηλώσουν ή/και να επισυνάψουν** τα πιο κάτω:

1. Το **τυποποιημένο έγγραφο/δήλωση** το οποίο είχε προμηθεύσει η Επιτροπή κατά την ενημέρωση «Έγκρισης Πρότασης».
2. Τα **προσχέδια των εγγράφων του/των διαγωνισμού/ών** που προτίθεται να διεξαγάγει ο αιτητής προς υλοποίηση των εγκεκριμένων επενδύσεων. Στα έγγραφα του διαγωνισμού θα πρέπει:
 - να καλύπτεται η υλοποίηση των εγκεκριμένων βάσει της «Έγκρισης Πρότασης» επενδύσεων,
 - οι τεχνικές απαιτήσεις των παραδοτέων που προβλέπονται στα έγγραφα διαγωνισμού θα πρέπει να πληρούν τις ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές που καθορίζονται στο Παράρτημα Α,
 - να ζητείται ρητά από τους Προσφοροδότες να κοστολογούνται ξεχωριστά τυχόν επενδύσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στα παραδοτέα των εγγράφων διαγωνισμού αλλά δεν προβλέπονται στην «Έγκριση Πρότασης».
3. **Μητρώο στοιχείων όλων των εμπλεκόμενων λειτουργιών** της Αναθέτουσας Αρχής στη διαδικασία ανάθεσης της κάθε σύμβασης.
4. **Δηλώσεις ευσυνειδησίας και αμεροληπτικής εκτέλεσης καθηκόντων** υπογεγραμμένες από όλους τους εμπλεκόμενους λειτουργούς της Αναθέτουσας Αρχής.
5. Στις περιπτώσεις διαγωνισμών των οποίων η εκτιμώμενη αξία (εκτός ΦΠΑ) **ισούται ή υπερβαίνει τα όρια** του €1.000.000 για έργα και €500.000 για υπηρεσίες και προμήθειες, θα πρέπει επιπρόσθετα να επισυναφθεί:
 - **Πιστοποιητικό Συμβατότητας** των εγγράφων του διαγωνισμού το οποίο εξασφαλίζεται από την Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων.
6. Στις περιπτώσεις διαγωνισμών των οποίων η εκτιμώμενη αξία (εκτός ΦΠΑ) **είναι κάτω από τα όρια** που παρατίθενται πιο πάνω, θα πρέπει επιπρόσθετα να επισυναφθούν:
 - Συμπληρωμένα **Έντυπα Αυτοελέγχου** με τα οποία ο αιτητής επιβεβαιώνει την τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας περί Δημοσίων Συμβάσεων.

Υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας»

13.3 Κατά την υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας», οι αιτητές θα πρέπει απαραίτητα να δηλώσουν ή/και να επισυνάψουν τα πιο κάτω:

1. Τα στοιχεία των κτηρίων ή/και άλλων υποδομών επί των οποίων έχουν εντέλει πραγματοποιηθεί επενδύσεις (επιβεβαίωση).
2. Την/τις υπογεγραμμένη/ες Σύμβαση/Συμβάσεις που έχει συνάψει ο αιτητής (ως Αναθέτουσα Αρχή) για σκοπούς υλοποίησης των επενδύσεων, περιλαμβανομένων των Παραρτημάτων αυτής/ών:
 - Στις περιπτώσεις διαγωνισμών των οποίων η αξία (εκτός ΦΠΑ) **ισούται ή υπερβαίνει τα όρια** που αναφέρονται πιο πάνω, οι αιτητές θα πρέπει επιπρόσθετα να επισυνάψουν **Πιστοποιητικό Συμβατότητας** της ανάθεσης της σύμβασης το οποίο εξασφαλίζεται από την Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων.
 - Στις περιπτώσεις διαγωνισμών των οποίων η αξία (εκτός ΦΠΑ) **είναι κάτω από τα όρια** για εξασφάλιση πιστοποιητικού συμβατότητας από την Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, οι αιτητές θα πρέπει επιπρόσθετα να επισυνάψουν συμπληρωμένα **Έντυπα Αυτοελέγχου**, περιλαμβανομένων των Παραρτημάτων αυτών, με τα οποία ο αιτητής επιβεβαιώνει την τήρηση των προνοιών της Νομοθεσίας περί Δημοσίων Συμβάσεων σε σχέση με την ανάθεση της σύμβασης.
3. Τα **Πιστοποιητικά Παραλαβής** που αφορούν στην οριστική/προσωρινή παραλαβή των παραδοτέων των πιο πάνω Συμβάσεων.
4. Τα **Τιμολόγια και αποδεικτικά πληρωμής** προς τους Αναδόχους, καθώς και **απόκομμα του γενικού καθολικού** στο οποίο εμφανίζονται οι αντίστοιχες πληρωμές.
5. Κατά περίπτωση, βάσει των σχετικών ορίων, τα στοιχεία ή αποδεικτικό καταχώρησης των στοιχείων των πραγματικών δικαιούχων στα μητρώα των αρμόδιων Εφόρων⁵ για όλους τους Αναδόχους των πιο πάνω Συμβάσεων, καθώς και τα στοιχεία τυχόν Υπεργολάβων.
6. Τα στοιχεία των εμπλεκόμενων λειτουργιών της Αναθέτουσας Αρχής στη διαδικασία ανάθεσης της κάθε σύμβασης⁶.
7. Για κάθε κτήριο στο οποίο έχουν πραγματοποιηθεί επενδύσεις θα πρέπει επιπρόσθετα να δηλωθούν / επισυναφθούν:
 - A. Το τελικό ΠΕΑ του κτηρίου ως ισχύει μετά την αναβάθμιση (pdf και το αρχείο NCT/ECO).
 - B. Αναλυτική έκθεση του Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα, η οποία να επιβεβαιώνει την ολοκλήρωση των επενδύσεων επί του κτηρίου, να καταγράφει την εξοικονόμηση ενέργειας (πρωτογενή και στην τελική κατανάλωση) που επιτεύχθηκε και τις αλλαγές που έγιναν σε σχέση με το αρχικό ΠΕΑ, καθώς επίσης και τους αναλυτικούς υπολογισμούς των

⁵ Όπως καθορίζεται από τις Κατευθυντήριες Γραμμές/Εγκύκλιο της Συντονιστικής Αρχής ΣΑΑ αναφορικά με τις «Διαδικασίες Διασφάλισης Συμβατότητας με την Εθνική και Ενωσιακή Πολιτική για τις Δημοσιές Συμβάσεις και Διασφάλισης της Πρόληψης, του Εντοπισμού και της Διόρθωσης Περιπτώσεων Απάτης, Διαφθοράς και Σύγκρουσης Συμφερόντων στο Πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας για την Περίοδο 2021-2026»

συντελεστών θερμοπερατότητας όλων των δομικών στοιχείων του κελύφους που περιλαμβάνονται στο τελικό ΠΕΑ.

8. Για κάθε άλλη υποδομή στην οποία έχει πραγματοποιηθεί Επιμέρους επένδυση θα πρέπει επιπρόσθετα να δηλωθεί / επισυναφθεί:
- A. Έκθεση υλοποίησης από τον Ενεργειακό Ελεγκτή με την οποία να επιβεβαιώνεται η υλοποίηση της Επιμέρους Επένδυσης και στην οποία να καταγράφεται η εξοικονόμηση ενέργειας (πρωτογενής και στην τελική κατανάλωση) που επιτεύχθηκε.
9. Για κάθε επένδυση Αντικατάστασης Αυτονόμων Κλιματιστικών Μονάδων θα πρέπει επιπρόσθετα να επισυναφθεί Βεβαίωση (ξεχωριστή βεβαίωση για κάθε Επιμέρους Επένδυση Γ.1 - εφαρμόζεται μόνο για αντικατάσταση παλαιού κλιματιστικού).
10. Για κάθε επένδυση Αντικατάστασης Ηλιακού Συστήματος Παραγωγής Ζεστού Νερού θα πρέπει επιπρόσθετα να επισυναφθεί Βεβαίωση Προμηθευτή (ξεχωριστή βεβαίωση για κάθε Επιμέρους Επένδυση Ε.1).

13.4 Κατά την υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» δύναται να ζητηθεί να δηλωθούν πληροφορίες που αφορούν στα τεχνικά χαρακτηριστικά του εξοπλισμού που έχει εγκατασταθεί ή/και να επισυναφθούν σχετικά έγγραφα/δικαιολογητικά που αναγράφουν τα τεχνικά χαρακτηριστικά, όπως για παράδειγμα οι Ενεργειακές Ετικέτες. Τα στοιχεία αυτά απαιτούνται για σκοπούς ελέγχου της συμμόρφωσης του εξοπλισμού που θα εγκατασταθεί με τις τεχνικές απαιτήσεις του Σχεδίου (Παράρτημα Α), για τον υπολογισμό της εξοικονόμησης ενέργειας και συνεισφοράς σε ΑΠΕ που επιτυγχάνεται, καθώς και για σκοπούς απόδειξης τήρησης της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».

13.5 Η Επιτροπή δύναται με ανακοίνωση της να τροποποιήσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ή/και να ζητήσει πρόσθετα στοιχεία/πληροφορίες τα οποία κρίνονται απαραίτητα από την Επιτροπή για σκοπούς αξιολόγησης.

14. Λόγοι απόρριψης επενδύσεων / αιτήσεων

14.1 Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι:

- μια **Επιμέρους Επένδυση** δεν έχει πραγματοποιηθεί σύμφωνα με την «Έγκριση Πρότασης» και τις πρόνοιες του Σχεδίου Χορηγιών, τότε απορρίπτεται η χρηματοδότηση της συγκεκριμένης Επιμέρους Επένδυσης.
- σε **κτήριο** στο οποίο έχουν υλοποιηθεί Επιμέρους Επενδύσεις δεν έχει επιτευχθεί η μετατροπή σε **‘κτήριο με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας’**, τότε απορρίπτεται η χρηματοδότηση όλων των Επιμέρους Επενδύσεων που αφορούν το συγκεκριμένο κτήριο.
- με μια **Επιμέρους Επένδυση** που έχει υλοποιηθεί σε **άλλη υποδομή** δεν έχει επιτευχθεί εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον 30%, τότε απορρίπτεται η χρηματοδότηση της συγκεκριμένης Επιμέρους Επένδυσης.

- δεν έχει επιτυχώς υλοποιηθεί τουλάχιστον το 70% του αριθμού των **Επιμέρους Επενδύσεων** που αναφέρονται στην «Εγκριση Πρότασης», τότε απορρίπτεται η αίτηση συνολικά. Ως «επιτυχής υλοποίηση» νοείται η εντός των καθορισμένων χρονοδιαγραμμάτων υλοποίηση και ολοκλήρωση των επενδύσεων σύμφωνα με τις πρόνοιες και τεχνικές απαιτήσεις του Σχεδίου Χορηγιών.

14.2 Δεν επιτρέπεται η χορήγηση ενίσχυσης ή/και η αίτηση δύναται να απορριφθεί (σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας), αν ο αιτητής διαπιστωθεί ότι εμπíπτει σε κάποια από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Υπέβαλε ψευδείς δηλώσεις ή/και στοιχεία σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας.
- Υπέβαλε στοιχεία, βάσει των οποίων αποδεικνύεται ότι δεν ικανοποιούνται τα κριτήρια του παρόντος Σχεδίου ή δεν υπέβαλε όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και πληροφορίες.
- Υφίσταται εις βάρος του οριστική καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου για δόλο, απάτη και/ή άλλο αδίκημα, που συντελέστηκε σε σχέση με προηγούμενο Σχέδιο Χορηγιών του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ) ή/και του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε ή/και άλλων αρμόδιων Αρχών ή απόφαση του ΥΕΕΒ ή/και της Επιτροπής για τον αποκλεισμό του από όλα τα Σχέδια Χορηγιών του ΥΕΕΒ ή/και του Ταμείου ή/και για λήψη περαιτέρω νομικών μέτρων, εκτός αν έχουν παρέλθει τρία χρόνια από την ημερομηνία των ως άνω αποφάσεων.
- Έχει υποβάλει αίτηση για χρηματοδότηση σε άλλο Σχέδιο ή πρόγραμμα, από ευρωπαϊκούς ή/και εθνικούς πόρους, για τις ίδιες δαπάνες.
- Εκκρεμεί εναντίον τους εντολή ανάκτησης εκδοθείσας βάσει προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η οποία κήρυξε μια ενίσχυση, χορηγηθείσα από το ίδιο κράτος μέλος, παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 4(α) του Καν. αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17^{ης} Ιουνίου 2014.
- Αν οι επενδύσεις δεν είναι σύμφωνες με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του ΜΑΑ και, ειδικότερα, με τα άρθρα 15 και 16 για την τήρηση της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», κατά την έννοια του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 και όπου απαιτείται συμμόρφωση με οριζόντιες και ειδικές απαιτήσεις (βλ. [Παράρτημα Δ](#)).

14.3 Σε περίπτωση απόρριψης αίτησης ή επένδυσης για οποιοδήποτε λόγο αναφέρεται στις παρ. 14.1 και 14.2, απαιτείται η επιστροφή τυχόν καταβληθείσας χορηγίας που αντιστοιχεί στη συγκεκριμένη αίτηση ή επένδυση προσαυξημένης με τόκο. Το επιτόκιο καθορίζεται βάσει του περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμου (Ν. 167(Ι)/2006) και από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

15. Τεχνική υποστήριξη προς τα Κοινοτικά Συμβούλια από το ΕΓΚ

15.1 Για σκοπούς διευκόλυνσής τους, τόσο κατά τη διερεύνηση της συμμετοχής τους στο Σχέδιο, όσο και κατά την υποβολή και υλοποίηση των Προτάσεων τους, τα Κοινοτικά Συμβούλια καλούνται όπως απευθύνονται στο **Ενεργειακό Γραφείο Κύπρου (ΕΓΚ)** το οποίο, σε συνεργασία με την Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου και με τη στήριξη του ΜΑΑ της ΕΕ στο πλαίσιο του ΣΑΑ Κύπρου, θα παρέχει την ακόλουθη τεχνική υποστήριξη:

- (α) ενημέρωση των Κοινοτικών Συμβουλίων για το Σχέδιο,
- (β) καθοδήγηση των Κοινοτικών Συμβουλίων στον εντοπισμό και επιλογή επιλέξιμων παρεμβάσεων,
- (γ) υποβοήθηση των Κοινοτικών Συμβουλίων στη διαδικασία εξασφάλισης υπηρεσιών από Ενεργειακό Ελεγκτή ή/και Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα,
- (δ) υποστήριξη των Κοινοτικών Συμβουλίων στην ετοιμασία και υποβολή Πρότασης,
- (ε) παροχή τεχνικής βοήθειας προς τα Κοινοτικά Συμβούλια κατά τη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών των παραδοτέων που θα προβλέπονται στα έγγραφα των διαγωνισμών που θα προκηρυχθούν για σκοπούς υλοποίησης των επενδύσεων,
- (στ) υποστήριξη των Κοινοτικών Συμβουλίων στην υποβολή Ενδιάμεσης και Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας.

15.2 Η πιο πάνω τεχνική υποστήριξη των Κοινοτικών Συμβουλίων από το Ενεργειακό Γραφείο Κύπρου θα προσφερθεί για περιορισμένο αριθμό αιτήσεων, οι οποίες δύναται να αφορούν σε αιτήσεις από μεμονωμένα Κοινοτικά Συμβούλια ή συμπράξεων ΑΤΑ που αποτελούνται αμιγώς από Κοινοτικά Συμβούλια.

16. Ενστάσεις

16.1 Σε περίπτωση απόρριψης Πρότασης ή «Ενδιάμεσης Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» ή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» οι αιτητές ενημερώνονται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος για τους λόγους λήψης της εν λόγω απόφασης.

16.2 Μετά την απόφαση απόρριψης Πρότασης ή Αίτησης Καταβολής Χορηγίας σε οποιοδήποτε στάδιο ή σε περιπτώσεις καταβολής μειωμένου ποσού χορηγίας, οι αιτητές έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν:

- (α) ένσταση προς την Επιτροπή μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία αποστολής της ενημέρωσης, παραθέτοντας συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους θεωρούν ότι η αίτηση τους δεν θα έπρεπε να απορριφθεί ή/και τους λόγους διαφωνίας με την απόφαση της Επιτροπής.
- (β) προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου μέσα σε προθεσμία εβδομήντα πέντε (75) ημερών από την ημερομηνία αποστολής της ενημέρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 146 του Συντάγματος.

17. Διευκρινήσεις, Ειδικές

17.1 Η υποβολή αίτησης δεν δημιουργεί υποχρέωση στην Επιτροπή για έγκριση της αίτησης, εάν αυτή δεν πληροί τις πρόνοιες του Σχεδίου ή σε περίπτωση που εξαντληθεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός.

Διατάξεις και Κυρώσεις

- 17.2 Οι ενδιαφερόμενοι θα ενημερώνονται σχετικά με την πρόοδο του Σχεδίου με σχετικές **ανακοινώσεις** που θα εκδίδει η Επιτροπή -μεταξύ άλλων- στην ιστοσελίδα του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε (www.resecfund.org.cy).
- 17.3 Εάν κατά τον έλεγχο πληρότητας ή την αξιολόγηση των αιτήσεων, η Επιτροπή απαιτήσει την παροχή οποιωνδήποτε **πρόσθετων/ελλειπόντων πληροφοριών ή διευκρινήσεων**, οι αιτήσεις αυτές θα μπαίνουν σε κατάσταση αναμονής, οι αιτητές θα ενημερώνονται γραπτώς ή/και ηλεκτρονικά και θα υποχρεούνται εντός τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία αποστολής της ενημέρωσης να υποβάλουν τα ζητούμενα στοιχεία. Η Επιτροπή δύναται να απορρίπτει την αίτηση σε περίπτωση που ο αιτητής δεν ανταποκριθεί ικανοποιητικά εντός του πιο πάνω χρονικού διαστήματος.
- 17.4 Κάθε δικαιούχος θα πρέπει να θέτει, εφόσον ζητηθούν, στη διάθεση της Συντονιστικής Αρχής, του Φορέα Υλοποίησης και γενικότερα όλων των **αρμόδιων ελεγκτικών αρχών** της Κύπρου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά ή άλλα στοιχεία που αφορούν στην αίτηση και στην υλοποίηση των επενδύσεων. Υποχρεούται επίσης να επιτρέπει, κατά τη διάρκεια υλοποίησης των επενδύσεων, καθώς και πέντε (5) χρόνια από την ημερομηνία καταβολής της χορηγίας, στην Επιτροπή ή/και σε Εξουσιοδοτημένα πρόσωπα ή/και σε λειτουργούς άλλων αρμόδιων ελεγκτικών αρχών να επισκέπτονται ελεύθερα τα κτήρια ή/και άλλες υποδομές του αιτητή προς επιθεώρηση των επιχορηγηθέντων επενδύσεων και υποχρεούται να παρέχει σε αυτούς όλες τις αναγκαίες εξηγήσεις, στοιχεία και πληροφορίες.
- 17.5 Κάθε δικαιούχος που εντάσσεται στο Σχέδιο θα πρέπει να **τηρεί αρχεία και δικαιολογητικά έγγραφα** σε σχέση με τη χρηματοδότηση που λαμβάνει μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (έγγραφα προσφορών, τιμολόγια, αποδείξεις, συμφωνίες, στατιστικές καταγραφές κ.α.) που αφορούν την υλοποίηση των επενδύσεων της πρότασης και τα οποία θα φυλάσσονται για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημερομηνία της πληρωμής της χορηγίας.
- 17.6 Εάν διαπιστωθεί η υποβολή ψευδούς δήλωσης ή στοιχείων και πληροφοριών πριν ή/και μετά την παραχώρηση χορηγίας ή σε οποιαδήποτε περίπτωση παρατυπίας⁶, υπόνοιας απάτης⁶ ή καταδικαστικής απόφασης για απάτη, η αίτηση απορρίπτεται και απαιτείται η επιστροφή τυχόν καταβληθείσας χορηγίας προσαυξημένης με τόκο. Το επιτόκιο καθορίζεται βάσει του περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμου (Ν. 167(Ι)/2006) και από τα σχετικά διατάγματα του Υπουργείου Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επίσης δυνατόν να λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα εναντίον του δικαιούχου, όπως ο αποκλεισμός του από όλα τα Σχέδια Ενισχύσεων ή/και λήψη νομικών μέτρων εναντίον του.
- 17.7 Σε οποιαδήποτε περίπτωση διαπίστωσης μη επιλέξιμων δαπανών ή επιστροφής τυχόν καταβληθείσας χορηγίας, το κόστος που προκύπτει το επωμίζονται αποκλειστικά οι δικαιούχοι.

⁶ Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ, ΕΥΡΑΤΟΜ) αριθ. 2988/1995.

- 17.8 Ο κάθε αιτητής για να έχει δικαίωμα να λάβει χορηγία θα πρέπει να έχει διευθετήσει τις υποχρεώσεις του προς την Υπηρεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Τμήμα Φορολογίας. Σημειώνεται ότι, με βάση τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο (Ν. 38(I)/2014), άρθρο 13 «Συμψηφισμός εσόδων και εξόδων», ο Γενικός Λογιστής δύναται κατά την κρίση του, κατά τη διενέργεια οποιασδήποτε πληρωμής προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο να αποκόπτει οφειλόμενα ποσά προς οποιοδήποτε Υπουργείο ή Τμήμα ή φορέα συνταγματικών εξουσιών και υπηρεσιών ή ανεξάρτητο γραφείο ή άλλο ειδικό ταμείο του κράτους.
- 17.9 Η χορηγία θα καταβάλλεται απευθείας στον Δικαιούχο και δεν επιτρέπεται η εκχώρηση της σε τρίτους. Το δελτίο πληρωμής του «Τελικού Ποσού Χορηγίας» που εκδίδεται από το Λογιστήριο του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας θεωρείται ως αποδεικτικό στοιχείο ολοκλήρωσης του έργου.

18. Χρονική Διάρκεια Σχεδίου

- 18.1 Η διαδικασία υποβολής Προτάσεων θα παραμείνει σε ισχύ **μέχρι την εξάντληση ή δέσμευση του διαθέσιμου προϋπολογισμού ή μέχρι 31.12.2024, όποιο από τα δυο επισυμβεί πρώτο**. Η υλοποίηση των επενδύσεων που θα χρηματοδοτηθούν από το παρόν Σχέδιο και η υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» θα πρέπει να ολοκληρωθούν μέχρι και τις **31.03.2026**.
- 18.2 Η Επιτροπή θα σταματήσει να παραλαμβάνει Προτάσεις όταν ο αριθμός Προτάσεων που θα υποβληθεί δύναται να δεσμεύσει τον συνολικό διαθέσιμο προϋπολογισμό. Η Επιτροπή θα σταματήσει να εξετάζει Προτάσεις όταν με αποφάσεις της δεσμευτεί ο συνολικός διαθέσιμος προϋπολογισμός του Σχεδίου.
- 18.3 Η Επιτροπή δύναται να αποδεχθεί την υποβολή επιπρόσθετων Προτάσεων ως **επιλαχόντων**, οι οποίες θα τεθούν σε κατάσταση αναμονής και η αξιολόγηση τους θα προχωρήσει σε περίπτωση που προκύψουν εξοικονομήσεις ή πρόσθετοι πόροι.

19. Ερμηνείες, Θεσμοί, Τροποποιήσεις

- 19.1 Σε περίπτωση που κριθεί σκόπιμο, η Επιτροπή δύναται, με ανακοίνωση της η οποία δημοσιεύεται -μεταξύ άλλων- στην ιστοσελίδα του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε (www.ressecfund.org.cy), να αποσαφηνίσει ή/και να ερμηνεύσει πρόνοιες του παρόντος Σχεδίου.
- 19.2 Η Επιτροπή εγκρίνει τους τύπους των εντύπων Δηλώσεων και Βεβαιώσεων που προβλέπονται από το Σχέδιο Χορηγιών.
- 19.3 Ο/Η Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας δύναται να αυξήσει τον προϋπολογισμό του Σχεδίου, σε περίπτωση που προκύψουν εξοικονομήσεις από άλλα σχέδια χορηγιών ή επιχορηγήσεων του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε ή σε περίπτωση που ληφθεί σχετική πρόνοια σε προϋπολογισμό του Ταμείου.

19.4 Ο/Η Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας δύναται με σχετική ανακοίνωση να εγκρίνει τροποποιήσεις που κρίνονται απαραίτητες για την ομαλή και αποτελεσματική λειτουργία του παρόντος Σχεδίου ή/και για την επίτευξη των στόχων ΣΑΑ, κατόπιν σχετικής συνεννόησης με τη Συντονιστική Αρχή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ

Νοείται ότι για κάθε κατηγορία επενδύσεων που αφορά υλικά ή/και προϊόντα μπορεί να ζητηθούν περαιτέρω στοιχεία/δικαιολογητικά που να αποδεικνύουν συμμόρφωση των αγαθών με τις πρόνοιες της ισχύουσας νομοθεσίας.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Α: ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
A.1 ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΜΜΕΣΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	- Κατά τον χρόνο παροχής της υπηρεσίας, ο Ενεργειακός Ελεγκτής ή/και Ειδικευμένος Εμπειρογνώμονας πρέπει να είναι εγγεγραμμένος στο αντίστοιχο μητρώο* που τηρείται βάσει νομοθεσίας από την Υπηρεσία Ενέργειας. - Ο Ειδικευμένος Εμπειρογνώμονας θα πρέπει κατ'ελάχιστο να προσφέρει τις ακόλουθες υπηρεσίες: ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ: (α) Επιθεώρηση κτηρίου και λήψη λεπτομερών φωτογραφιών. Οι φωτογραφίες θα πρέπει να τηρηθούν στο αρχείο του Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα για τυχόν μελλοντικούς ελέγχους. (β) Έκδοση του αρχικού ΠΕΑ του κτηρίου και ετοιμασία αναλυτικής έκθεσης στην οποία να αναλύονται οι Επιμέρους Επενδύσεις που προτείνεται να υλοποιηθούν στο κτήριο, η αντίστοιχη κοστολόγηση και εξοικονόμηση ενέργειας ανά επένδυση, καθώς και η συμπλήρωση του ειδικού τυποποιημένου εντύπου καταγραφής των αποτελεσμάτων της έκθεσης Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα το οποίο θα διαθέσει η Επιτροπή. (γ) Απόφαση για τις δράσεις που θα εφαρμοστούν στο κτήριο, βάσει των οποίων θα αναβαθμιστεί σε 'κτήριο με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας'. (δ) Υπογραφή από τον Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα της τυποποιημένης <u>Υπεύθυνης Δήλωσης</u> η οποία θα	- Το συνολικό ποσό που θα εγκριθεί ή/και χορηγηθεί για την Κατηγορία Α δεν μπορεί να υπερβαίνει το 7% του συνολικού «Τελικού Ποσού Χορηγίας». - Αφορά στην παροχή των υπηρεσιών από Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα ή/και Ενεργειακό Ελεγκτή που απαιτούνται και περιγράφονται από το Σχέδιο Χορηγιών, καθώς και σε άλλες έμμεσες δαπάνες υπηρεσιών που προκύπτουν κατά την υποβολή της Πρότασης και την υλοποίηση των επενδύσεων, περιλαμβανομένων υπηρεσιών υποστήριξης για την υποβολή Πρότασης ή/και υπηρεσιών ετοιμασίας εγγράφων διαγωνισμού. - Το συνολικό ποσό που θα εγκριθεί διαχωρίζεται ως ακολούθως : - Για δαπάνες της Κατηγορίας Α για υπηρεσίες που απαιτούνται πριν την υποβολή της Πρότασης και για σκοπούς ετοιμασίας της Πρότασης, τίθεται μέγιστο όριο ύψους 3% του «Τελικού Ποσού Χορηγίας» - Για δαπάνες της Κατηγορίας Α για υπηρεσίες που απαιτούνται μετά την υποβολή της Πρότασης, όπως είναι η επίβλεψη των εργασιών υλοποίησης και η έκδοση του τελικού ΠΕΑ, τίθεται μέγιστο όριο ύψους 4% του «Τελικού Ποσού Χορηγίας». - Σε περίπτωση που στην Πρόταση περιλαμβάνεται η αντικατάσταση της πηγής παραγωγής θερμότητας ή/και ψύξης κτηρίου (πχ. αντλία θερμότητας) για τα οποία

		πρέπει να υποβληθεί με την Πρόταση και αποδοχή σχετικών υποχρεώσεων. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ: (ε) Έκδοση του τελικού ΠΕΑ του κτηρίου ως ισχύει μετά την αναβάθμιση. (στ) Έκδοση αναλυτικής έκθεσης του Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα, με την οποία να επιβεβαιώνεται η ολοκλήρωση των επενδύσεων επί του κτηρίου, να καταγράφεται η εξοικονόμηση ενέργειας (πρωτογενής και στην τελική κατανάλωση) που επιτεύχθηκε, οι αλλαγές που έγιναν σε σχέση με το αρχικό ΠΕΑ καθώς επίσης και οι αναλυτικοί υπολογισμοί των συντελεστών θερμοπερατότητας όλων των δομικών στοιχείων του κελύφους που περιλαμβάνονται στο τελικό ΠΕΑ. 3. Ο Ενεργειακός Ελεγκτής θα πρέπει κατ' ελάχιστο να προσφέρει τις ακόλουθες υπηρεσίες: ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ: (α) Πραγματοποίηση Ενεργειακού Ελέγχου σε 'άλλη υποδομή' στον οποίο αναλύονται οι Επιμέρους Επενδύσεις που προτείνεται να υλοποιηθούν, η εκτίμηση της εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας που επιτυγχάνεται ανά προτεινόμενη Επιμέρους Επένδυση και η αντίστοιχη κοστολόγηση. Καθώς και λήψη λεπτομερών φωτογραφιών. Οι φωτογραφίες θα πρέπει να τηρηθούν στο αρχείο του Ενεργειακού Ελεγκτή για τυχόν μελλοντικούς ελέγχους. (β) Υπογραφή από τον Ενεργειακό Ελεγκτή της τυποποιημένης Υπεύθυνης Δήλωσης η οποία θα πρέπει να υποβληθεί με την Πρόταση και αποδοχή σχετικών υποχρεώσεων, καθώς και η συμπλήρωση του ειδικού τυποποιημένου εντύπου καταγραφής των αποτελεσμάτων της έκθεσης Ενεργειακού Ελέγχου το οποίο θα διαθέσει η Επιτροπή. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ:	απαιτείται να προηγηθεί επιθεώρηση του υφιστάμενου συστήματος (βλ. Ελάχιστες Απαιτήσεις επενδύσεων Γ.2) στις επιλέξιμες δαπάνες της Κατηγορίας Επενδύσεων Α περιλαμβάνονται και οι υπηρεσίες επιθεώρησης του συστήματος. • Σε αντίθεση με όλες τις υπόλοιπες δαπάνες οι οποίες είναι επιλέξιμες εφόσον έχουν πραγματοποιηθεί μετά την παραχώρηση της «Έγκρισης Πρότασης», οι δαπάνες της Κατηγορίας Επενδύσεων Α είναι επιλέξιμες εφόσον έχουν πραγματοποιηθεί μετά την ημερομηνία προκήρυξης του Σχεδίου. Ως ημερομηνία πραγματοποίησης των δαπανών θεωρείται η ημερομηνία σύναψης της σχετικής Σύμβασης από τον αιτητή (ως Αναθέτουσα Αρχή).
--	--	---	--

		(γ) Ετοιμασία Έκθεσης Υλοποίησης από τον Ενεργειακό Ελεγκτή με την οποία να επιβεβαιώνεται η υλοποίηση της Επιμέρους Επένδυσης και να καταγράφεται η εξοικονόμηση ενέργειας (πρωτογενής και στην τελική κατανάλωση) που επιτεύχθηκε μετά την υλοποίηση της Επιμέρους Επένδυσης. * Πρόσβαση στα σχετικά μητρώα παρέχεται από την ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας: www.energy.gov.cy	
--	--	--	--

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Β: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΕΛΥΦΟΥΣ ΚΤΗΡΙΟΥ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
B.1 ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	1. Μετά την υλοποίηση της επένδυσης, ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των οριζόντιων δομικών στοιχείων δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 0,40W/m ² K.	• Αφορά σε θερμομόνωση οριζόντιων δομικών στοιχείων (οροφές, δάπεδα σε πυλωτή, δάπεδα σε πρόβολο, δώματα, στέγες) που συνιστούν μέρος του κελύφους του κτηρίου.
B.2 ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΣΗ ΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	1. Μετά την υλοποίηση της επένδυσης, ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των στοιχείων της φέρουσας κατασκευής δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 0,40W/m ² K.	• Αφορά σε θερμομόνωση στοιχείων της φέρουσας κατασκευής (κολόνες, δοκοί και τοιχία) που συνιστούν μέρος του κελύφους του κτηρίου.
B.3 ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ	1. Μετά την υλοποίηση της επένδυσης, ο μέσος συντελεστής θερμοπερατότητας U των κουφωμάτων δεν θα πρέπει να ξεπερνά το 2,25W/m ² K. 2. Κάθε νέο κούφωμα θα πρέπει να έχει συντελεστή θερμοπερατότητας μικρότερο ή ίσο με 2,90 W/m ² K	• Αφορά σε αντικατάσταση υφιστάμενων/παλιών κουφωμάτων που συνιστούν μέρος του κελύφους του κτηρίου με νέα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Γ: ΤΕΧΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΤΗΡΙΩΝ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
----------	----------------------	-----------------------------

Γ.1	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΥΤΟΝΟΜΩΝ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	1. Οι νέες κλιματιστικές μονάδες θα πρέπει να είναι διαιρεμένου τύπου, ονομαστικής ισχύος εξόδου μέχρι 12kW στην ψύξη. 2. Η τάξη ενεργειακής απόδοσης των νέων κλιματιστικών μονάδων θα πρέπει να είναι: – A++ ή ανώτερης για ψύξη, και – A+ ή ανώτερης για θέρμανση στη “μέση” εποχή θέρμανσης, με βάση τον Κατ’ Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ.626/2011. 3. Η εγκατάσταση πρέπει να γίνει από Εγκαταστάτη που είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Εγκαταστατών Τεχνικών Συστημάτων Κτηρίων*, που τηρείται δυνάμει των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμους του 2006 έως 2020. 4. Ο Ανάδοχος προμηθευτής θα πρέπει να προμηθεύσει στην Αναθέτουσα Αρχή κατάλληλα συμπληρωμένη <u>Βεβαίωση Προμηθευτή</u> (ξεχωριστή βεβαίωση για κάθε Επιμέρους Επένδυση Γ.1). * Πρόσβαση στο σχετικό μητρώο παρέχεται από την ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας: www.energy.gov.cy	• Αφορά σε εγκατάσταση ή αντικατάσταση υφιστάμενων κλιματιστικών μονάδων που είναι εγκατεστημένες στο κτήριο με νέες. • Κατά την υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» ή σε μεταγενέστερο στάδιο δύναται να ζητηθούν τα στοιχεία του εξοπλισμού (μοντέλο κλιματιστικού, απόδοση SEER, απόδοση SCOP και η ενεργειακή κλάση). • Ο αιτητής θα πρέπει να ζητήσει και να τηρεί αντίγραφο της ετικέτας της ενεργειακής σήμανσης του κάθε κλιματιστικού. • Να υπάρχει η σήμανση CE στο προϊόν και να συνοδεύεται από τη δήλωση συμμόρφωσης (Declaration of conformity) για τον Κανονισμό της Επιτροπής (ΕΕ) 206/2012 για τον οικολογικό σχεδιασμό κλιματιστικών.
Γ.2	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΕΡΟΘΕΡΜΙΚΗΣ, ΓΕΩΘΕΡΜΙΚΗΣ Ή ΥΔΡΟΘΕΡΜΙΚΗΣ ΑΝΤΛΙΑΣ	1. Η τάξη ενεργειακής απόδοσης της νέας αντλίας θα πρέπει να είναι A+ ή ανώτερη με βάση τον Κατ’ Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 811/2013. 2. Η εγκατάσταση πρέπει να γίνει από Εγκαταστάτη που είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Εγκαταστατών Τεχνικών Συστημάτων Κτηρίων*, που εκδίδεται δυνάμει των Κανονισμών 19 (2) (β) και (θ) τους των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμους του 2006 έως 2020. * Πρόσβαση στο σχετικό μητρώο παρέχεται από την ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας: www.energy.gov.cy	• Αφορά σε εγκατάσταση ή/και αντικατάσταση αντλίας που χρησιμοποιείται για τη λειτουργία κεντρικού συστήματος θέρμανσης ή/και ψύξης του κτηρίου. • Για την αντικατάσταση υφιστάμενης αντλίας παραγωγής θερμότητας ή ψύξης (πχ. λέβητας, αντλία θερμότητας) θα πρέπει να προηγηθεί επιθεώρηση του συστήματος. • Για συστήματα θέρμανσης ή συστήματα κλιματισμού ωφέλιμης ονομαστικής ισχύος μεγαλύτερης των 70kW θα πρέπει, πριν την υποβολή Πρότασης, να γίνει επιθεώρηση του συστήματος, το αποτέλεσμα της οποίας θα υποβληθεί μαζί με την Πρόταση. Η επιθεώρηση γίνεται στη βάση των άρθρων 10 και 11 του περί Ρύθμισης της

			Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμου του 2006 (142(I)/2006): – για συστήματα θέρμανσης από επιθεωρητές εγγεγραμμένους στο Μητρώο Επιθεωρητών Συστημάτων Θέρμανσης* το οποίο τηρείται δυνάμει των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμους του 2006 έως 2020. – για συστήματα κλιματισμού από επιθεωρητές εγγεγραμμένους στο Μητρώο Επιθεωρητών Συστημάτων Κλιματισμού* τηρείται δυνάμει των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτηρίων Νόμους του 2006 έως 2020. • Ο αιτητής θα πρέπει να ζητήσει και να τηρεί αντίγραφο της ετικέτας της ενεργειακής σήμανσης της αντλίας. * Πρόσβαση στο σχετικό μητρώο παρέχεται από την ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας: www.energy.gov.cy. • Να υπάρχει σήμανση CE στο προϊόν και να συνοδεύεται το προϊόν από τη δήλωση συμμόρφωσης (Declaration of conformity) για τον Κανονισμό της Επιτροπής (ΕΕ) 813/2013 για τον οικολογικό σχεδιασμό θερμαντήρων χώρου
Γ.4	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΤΗΡΙΟΥ	Το εν-λόγω σύστημα αυτοματισμού και ελέγχου θα πρέπει να επιτρέπει: (α) τη συνεχή παρακολούθηση, καταγραφή, ανάλυση και δυνατότητα προσαρμογής της κατανάλωσης ενέργειας, (β) τη συγκριτική αξιολόγηση της ενεργειακής απόδοσης του κτηρίου, εντοπίζοντας απώλειες στην αποδοτικότητα των τεχνικών συστημάτων του κτηρίου και ενημερώνοντας τον υπεύθυνο των εγκαταστάσεων ή της τεχνικής διαχείρισης	• Αφορά στην εγκατάσταση συστημάτων αυτοματισμού και ελέγχου κτηρίου, με την προϋπόθεση ότι τα συστήματα αυτά εξυπηρετούν την παρακολούθηση ανάλυση και ρύθμιση της κατανάλωσης ενέργειας στον κλιματισμό και τη θέρμανση ή τον φωτισμό. • Σχετικός ο «Οδηγός απαιτήσεων συνολικής απόδοσης για τεχνικά συστήματα που εγκαθίστανται ή αναβαθμίζονται σε κτήρια και κτηριακές μονάδες που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες και που δεν χρησιμοποιούνται ως κατοικίες»

		του κτηρίου σχετικά με τις δυνατότητες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, και (γ) την επικοινωνία με διασυνδεδεμένα τεχνικά συστήματα κτηρίου και άλλες συσκευές εντός του κτηρίου και τη διαλειτουργικότητα με τεχνικά συστήματα κτηρίου διαφορετικών κατοχυρωμένων τεχνολογιών, μηχανισμών ή κατασκευαστών.	που εξέδωσε η Υπηρεσία Ενέργειας όπου στις σελ. 143-149 καθορίζονται τέσσερις κατηγορίες (Α - Δ) συστημάτων αυτοματισμού και ελέγχου σε συστήματα θέρμανσης, ψύξης, κλιματισμού εξαερισμού και ζεστού νερού χρήσης. Η εν-λόγω κατηγοριοποίηση βασίζεται στις λειτουργίες που το υπό εξέταση σύστημα αυτοματισμού και ελέγχου μπορεί να διεκπεραιώνει και έχει εξαχθεί από το πρότυπο ENISO52120. Η κατηγορία Α προδιαγράφει τη συνεχή παρακολούθηση, καταγραφή, ανάλυση και δυνατότητα προσαρμογής της κατανάλωσης ενέργειας, και διεκπεραιώνει τη συγκριτική αξιολόγηση της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου, εντοπίζοντας απώλειες στην αποδοτικότητα των τεχνικών συστημάτων του κτιρίου και ενημερώνοντας τον υπεύθυνο των εγκαταστάσεων ή της τεχνικής διαχείρισης του κτιρίου σχετικά με τις δυνατότητες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης
Γ.5	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΣΚΙΑΣΗΣ	[Ως οι εισηγήσεις Ειδικευμένου Εμπειρογνώμονα]	• Αφορά στην εγκατάσταση σκίασης επί των κουφωμάτων του κτηρίου.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Δ: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
Δ.1 ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΥΨΗΛΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	1. Η εγκατάσταση θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις πρόνοιες του εκάστοτε εν ισχύ « Σχεδίου για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από μονάδες συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης για ίδια κατανάλωση μέγιστης ισχύος 5mW » του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας.	

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Ε: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ		ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
E.1	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Ή ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΗΛΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΖΕΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ	- Εάν η δεξαμενή αποθήκευσης ζεστού νερού είναι χωρητικότητας μέχρι και 200Lt, θα πρέπει να είναι ενεργειακής τάξης A ή ανώτερης με βάση τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 812/2013. - Εάν η δεξαμενή αποθήκευσης ζεστού νερού είναι χωρητικότητας μεγαλύτερης από 200Lt, θα πρέπει να είναι ενεργειακής τάξης B ή ανώτερης με βάση τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 812/2013. - Τα ηλιακά πλαίσια διαθέτουν πιστοποίηση Solar Keymark. - Η εγκατάσταση πρέπει να γίνει από Εγκαταστάτη που είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο* Εγκαταστατών Μικρής Κλίμακας Συστημάτων ΑΠΕ - Κατηγορία Δ: Εγκαταστάτες Ηλιακών Θερμικών Συστημάτων, σύμφωνα με τους περί Προώθησης και Ενθάρρυνσης της Χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Πιστοποίηση Εγκαταστατών Μικρής Κλίμακας Συστημάτων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας), Κανονισμούς του 2015 (Κ.Δ.Π. 374/2015). - Ο Ανάδοχος προμηθευτής θα πρέπει να προμηθεύσει στην Αναθέτουσα Αρχή κατάλληλα συμπληρωμένη <u>Βεβαίωση Προμηθευτή</u> για κάθε επένδυση Αντικατάστασης Ηλιακού Συστήματος Παραγωγής Ζεστού Νερού (ξεχωριστή βεβαίωση για κάθε Επιμέρους Επένδυση Ε.1). * Πρόσβαση στο σχετικό μητρώο παρέχεται από την ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας: www.energy.gov.cy	- Αφορά στην εγκατάσταση ή αντικατάσταση κυλίνδρου/ων ή/και ηλιακών πλαϊσίων σε συστήματα παραγωγής ζεστού νερού χρήσης στο κτήριο. - Ο αιτητής θα πρέπει να ζητήσει και να τηρεί αντίγραφο της ετικέτας της ενεργειακής σήμανσης της δεξαμενής αποθήκευσης ζεστού νερού. - Να υπάρχει στο προϊόν η σήμανση CE και να συνοδεύεται από τη δήλωση συμμόρφωσης (Declaration of conformity) με τον Κανονισμό της Επιτροπής (ΕΕ) 814/2013 για τον οικολογικό σχεδιασμό θερμαντήρων νερού και δεξαμενών αποθήκευσης ζεστού νερού.
E.2	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ (NET-BILLING Ή VIRTUAL NET-BILLING Ή ΑΥΤΟΝΟΜΑ)	Η εγκατάσταση θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις πρόνοιες του εκάστοτε εν ισχύ «<u>Σχεδίου για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση</u>» του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας.	Ως ισχύει κατά την ημερομηνία προκήρυξης του Σχεδίου, οι ΑΤΑ και ΝΠΔΔ μπορούν να αξιοποιήσουν τις πιο κάτω κατηγορίες επενδύσεων του «Σχεδίου για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση»:

			– Κατηγορία Β: Συστήματα ΑΠΕ συνδεδεμένα με το δίκτυο με τη μέθοδο συμψηφισμού λογαριασμών (net-billing). – Κατηγορία Γ: Αυτόνομα συστήματα ΑΠΕ μη ενωμένα με το δίκτυο. – Κατηγορία Ε: Φωτοβολταϊκά συστήματα (ΦΒ) συνδεδεμένα με το δίκτυο με τη μέθοδο του εικονικού συμψηφισμού λογαριασμών (virtual net-billing)
Ε.3	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	1. Η εγκατάσταση θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις πρόνοιες του εκάστοτε εν ισχύ <u>«Σχεδίου για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για ίδια κατανάλωση»</u> του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας.	

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤ: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
ΣΤ.1 ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΑΜΠΤΗΡΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΚΤΗΡΙΩΝ ΜΕ ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ LED	[Ως οι εισηγήσεις Ενεργειακού Ελεγκτή προς επίτευξη εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον 30%]	• Κατά την υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» θα ζητείται να δηλωθεί η διάρκεια ζωής των λαμπτήρων (σε ώρες, όπως δηλώνεται από τον κατασκευαστή) ή/και να υποβληθούν σχετικά τεχνικά εγχειρίδια. • Να υπάρχει σήμανση CE και να συνοδεύεται από τη δήλωση συμμόρφωσης (Declaration of conformity) για τον Κανονισμό της Επιτροπής (ΕΕ) 2019/2020 για τον οικολογικό σχεδιασμό φωτεινών πηγών.
ΣΤ.2 ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΒΟΛΕΩΝ ΣΕ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ/ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	[Ως οι εισηγήσεις Ενεργειακού Ελεγκτή προς επίτευξη εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας τουλάχιστον 30%]	• Κατά την υποβολή «Τελικής Αίτησης Καταβολής Χορηγίας» θα ζητείται να δηλωθεί η διάρκεια ζωής των λαμπτήρων (σε ώρες, όπως δηλώνεται από τον κατασκευαστή) ή/και να υποβληθούν σχετικά τεχνικά εγχειρίδια. • Να υπάρχει σήμανση CE και να συνοδεύεται από τη δήλωση συμμόρφωσης (Declaration of conformity) για τον Κανονισμό

			της Επιτροπής (ΕΕ) 2019/2020 για τον οικολογικό σχεδιασμό φωτεινών πηγών.
--	--	--	---

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ Ζ: ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΤΛΙΩΝ

ΕΠΕΝΔΥΣΗ		ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
Z.1	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΤΛΙΩΝ ΝΕΡΟΥ ΣΕ ΔΙΚΤΥΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ, ΑΡΔΕΥΣΗΣ Ή/ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	1. Η τάξη ενεργειακής απόδοσης της νέας αντλίας θα πρέπει να είναι ΜΕΙ 0,4 ή ανώτερη με βάση τον Κανονισμό της Επιτροπής (ΕΕ) αριθ. 547/2012 για τον οικολογικό σχεδιασμό των υδραντλιών (δεν εφαρμόζεται σε αντλίες αποχέτευσης).	Να υπάρχει η σήμανση CE στο προϊόν και να συνοδεύεται από τη δήλωση συμμόρφωσης (Declaration of conformity) για τον Κανονισμό της Επιτροπής (ΕΕ) 547/2012 για τον οικολογικό σχεδιασμό υδραντλιών.
Z.2	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΤΛΙΩΝ ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΓΗΠΕΔΩΝ Ή ΑΝΤΛΙΩΝ ΣΕ ΠΙΣΙΝΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	1. Η τάξη ενεργειακής απόδοσης της νέας αντλίας θα πρέπει να είναι ΜΕΙ 0,4 ή ανώτερη με βάση τον Κανονισμό της Επιτροπής (ΕΕ) (αριθ. 547/2012 για τον οικολογικό σχεδιασμό υδραντλιών.	Να υπάρχει η σήμανση CE στο προϊόν και να συνοδεύεται από τη δήλωση συμμόρφωσης (Declaration of conformity) για τον Κανονισμό της Επιτροπής (ΕΕ) 547/2012 για τον οικολογικό σχεδιασμό υδραντλιών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Για να υπάρχει δυνατότητα υποβολής πρότασης στα πλαίσια του Σχεδίου, οι δυνητικοί Δικαιούχοι θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι πληρούνται τα πιο κάτω κριτήρια / προϋποθέσεις.

Επιλεξιμότητα Προτάσεων:

1. Η πρόταση έχει υποβληθεί εντός της τεθείσας από το Σχέδιο προθεσμίας.
2. Η πρόταση έχει υποβληθεί ηλεκτρονικά, σύμφωνα με τις πρόνοιες της πρόσκλησης.
3. Η πρόταση περιέχει όλα τα συνοδευτικά έγγραφα όπως αυτά καθορίζονται τόσο στο Σχέδιο όσο και στο ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε.
4. Ο αιτητής εμπίπτει στους δυνητικούς δικαιούχους, όπως αυτοί καθορίζονται στο Σχέδιο.
5. Σε περίπτωση ενεργειακής αναβάθμισης κτηρίου, αυτό πληροί τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, όπως αυτές καθορίζονται στο Σχέδιο.
6. Σε περίπτωση ενεργειακής αναβάθμισης σε άλλη υποδομή, αυτή πληροί τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, όπως αυτές καθορίζονται στο Σχέδιο.
7. Οι προτεινόμενες επενδύσεις είναι συμβατές με τους κανονισμούς για χρηματοδότηση και ο αιτητής έχει αποδεχτεί τους όρους της υπεύθυνης δήλωσης, η οποία περιλαμβάνεται στην αίτηση που θα υποβάλει.
8. Ο προϋπολογισμός της Πρότασης είναι μέσα στα καθορισμένα όρια.

Συμβατότητα Προτάσεων:

9. Η Πρόταση είναι συμβατή με το αντικείμενο και τους στόχους του Σχεδίου.
10. Οι επενδύσεις που περιλαμβάνονται στην Πρόταση εμπίπτουν στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών του Σχεδίου.
11. Συμβατότητα της χρονικής περιόδου υλοποίησης του έργου με τους όρους που καθορίζονται στο Σχέδιο.
12. Η Πρόταση είναι συμβατή με τα γενικά και τεχνικά κριτήρια και τους όρους επιλεξιμότητας, όπως αναφέρονται στο Σχέδιο. Επιπρόσθετα θα πρέπει να επιβεβαιώνεται ότι με τις προτεινόμενες επενδύσεις, θα επιτυγχάνεται κατ' ελάχιστο η εξοικονόμησης ενέργειας που απαιτείται από το Σχέδιο.

Κανονικότητα Προτάσεων:

13. Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή της εθνικής νομοθεσίας και των κοινοτικών κανόνων για το περιβάλλον και της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».
14. Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.
15. Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.
16. Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για τη μη διάκριση.
17. Τήρηση / δέσμευση τήρησης από τον Αιτητή των υποχρεώσεων δημοσιότητας και πληροφόρησης.

Ποιότητα και Πληρότητα Προτάσεων:

18. Πλήρης και σαφής τεκμηριωμένη περιγραφή των προτεινόμενων επενδύσεων.
19. Σαφής καταγραφή του είδους και του κόστους των επενδύσεων που θα υλοποιηθούν.
20. Σαφής τεκμηρίωση του αναμενόμενου ποσοστού εξοικονόμησης ενέργειας που θα προκύψει μετά την ενεργειακή αναβάθμιση από Ενεργειακό Ελεγκτή ή Ειδικευμένο Εμπειρογνώμονα.
21. Σαφής καταγραφή του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των επενδύσεων.
22. Υποβολή όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών, όπως αυτά καθορίζονται στο Σχέδιο όσο και στο ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής του Ταμείου ΑΠΕ και ΕΞ.Ε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ - Ορθή χρήση του λογότυπου χρηματοδότησης ΕΕ από NextGenerationEU και χρήση άλλων λογοτύπων

Βάσει του Άρθρου 34(2) του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, απαιτείται η διασφάλιση της αναγνώρισης και προβολής της προέλευσης της χρηματοδότησης της ΕΕ, από τους αποδέκτες αυτής, μεταξύ άλλων, μέσω της κατάλληλης εμφάνισης και προβολής του εμβλήματος της Ένωσης και σχετικής δήλωσης χρηματοδότησης με την ένδειξη «Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση - NextGenerationEU».

Το λογότυπο της χρηματοδότησης της ΕΕ μέσω του ΜΑΑ, συνθέτει το **έμβλημα της ΕΕ** μαζί με την πιο πάνω δήλωση χρηματοδότησης που θα πρέπει να χρησιμοποιείται στην περίπτωση των παρεμβάσεων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), ως εξής:

**Χρηματοδοτείται από
την Ευρωπαϊκή Ένωση**
NextGenerationEU

Το εν λόγω λογότυπο διατίθεται σε όλες τις απαιτούμενες για σκοπούς δημοσιότητας μορφές και χρωματισμούς στον ακόλουθο σύνδεσμο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/logos_downloadcenter/ (προσοχή στην επιλογή του λογότυπου με αναφορά NextGenerationEU), καθώς και στην κυπριακή ιστοσελίδα του Σχεδίου (<http://cyprus-tomorrow.gov.cy/>, ενότητα: Πολυμέσα / Λογότυπα).

Στην ιστοσελίδα του Σχεδίου διατίθεται παράλληλα το λογότυπο του ΣΑΑ Κύπρου (Κύπρος_το αύριο), το οποίο επίσης θα πρέπει να προβάλλεται από τους αποδέκτες χρηματοδότησης μέσω του ΣΑΑ (είτε μέσω δημοσίων συμβάσεων ή μέσω Σχεδίων Χορηγιών).

Κύπρος_το αύριο
ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Μαζί με τα λογότυπα της ΕΕ, και του ΣΑΑ Κύπρου, δύναται να προβάλλονται επίσης:

- Ο θυρεός της Κυπριακής Δημοκρατίας ο οποίος διατίθεται στην ιστοσελίδα του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
- Το λογότυπο του Υπουργείου/Τμήματος/Φορέα που υλοποιεί τη δράση.
- Το λογότυπο του αποδέκτη, αν είναι άλλος από τον φορέα υλοποίησης (π.χ. τελικοί αποδέκτες Σχεδίων Χορηγιών).

Σημειώνεται ότι, όταν εμφανίζεται σε συνδυασμό με άλλο λογότυπο, το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ως πιο πάνω) θα πρέπει να εμφανίζεται τουλάχιστον τόσο εμφανώς και ορατά όσο τα άλλα λογότυπα. Το έμβλημα πρέπει να παραμένει διακριτό και ξεχωριστό και δεν μπορεί να τροποποιηθεί προσθέτοντας άλλα οπτικά σήματα ή κείμενο. Εκτός από το συγκεκριμένο έμβλημα, καμία άλλη οπτική ταυτότητα ή λογότυπο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να τονίσει την υποστήριξη της ΕΕ.

Σε ότι αφορά την **ορθή χρήση του εμβλήματος της ΕΕ**, σχετικές κατευθυντήριες γραμμές προς τους αποδέκτες χρηματοδότησης της ΕΕ παρέχονται πρόσθετα μέσω εγχειριδίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το οποίο είναι διαθέσιμο στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/eu-emblem-rules_el.pdf.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ: ΤΗΡΗΣΗ ΑΡΧΗΣ «ΜΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΒΛΑΒΗΣ»

Σύμφωνα με την αξιολόγηση για τη συμμόρφωση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (Assessment of the Compliance of the Cyprus Recovery and Resilience Plan with the Do No Significant Harm' Principle):

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ:

- Για την προμήθεια προϊόντων/υπηρεσιών σε δημόσιες επενδύσεις, να συμμορφώνονται με τα κριτήρια που καθορίζονται βάσει του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ) (όπου εφαρμόζεται, είτε στο στάδιο κατασκευής είτε στο στάδιο λειτουργίας).
- Για την αγορά ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και τη διάθεση και επεξεργασία τους στο τέλος του κύκλου ζωής τους, να εφαρμόζονται οι απαιτήσεις των περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμοί του 2015 μέχρι 2021 (Κ.Δ.Π.73/2015, Κ.Δ.Π. 337/2017 και Κ.Δ.Π 200/2021) και της οδηγίας 2012/19/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ).
- Για επενδύσεις που αφορούν την ανακαίνιση υφιστάμενων κτηρίων, αυτά να είναι σύμφωνα με τη σχετική Ευρωπαϊκή νομοθεσία (Οδηγίες για την ενεργειακή απόδοση των κτηρίων και 2010/31/ΕΕ και (ΕΕ) 2018/844)
- Για νέα και ανακαινισμένα κτήρια, να διασφαλίζεται ότι δεν βρίσκονται σε περιοχές ευάλωτες σε πλημμύρες και ο σχεδιασμός των κτηρίων να διασφαλίζει χαμηλή επίδραση των κυμάτων καύσωνα στην εσωτερική θερμική άνεση.
- Ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, ο οποίος θα αγοραστεί, να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις για ενεργειακή σήμανση, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1369, σχετικά με το καθορισμό ενός πλαισίου για την ενεργειακή σήμανση και με την Οδηγία 2009/125/ΕΚ για θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα συνδεδεμένα με την ενέργεια προϊόντα.
- Για επενδύσεις που περιλαμβάνουν εγκατάσταση συσκευών ή εξοπλισμού που καταναλώνουν νερό, η καθορισμένη κατανάλωση νερού του εξοπλισμού να πιστοποιείται με δελτίο προϊόντος, με πιστοποίηση κτηρίου ή με κοινοτική σήμανση.
- Όλες οι ενέργειες των επενδύσεων να είναι σύμφωνες με την ιεράρχηση των αποβλήτων που περιλαμβάνεται στην Οδηγία Πλαίσιο για τα Απόβλητα, σύμφωνα με την οποία η πρόληψη αποτελεί την προτιμώμενη επιλογή, ακολουθούμενη από την επαναχρησιμοποίηση, την ανακύκλωση και άλλες μορφές ανάκτησης, με τη διάθεση σε χώρους υγειονομικής ταφής να αποτελεί ύστατη λύση.
- Οι επενδύσεις να λαμβάνουν μέτρα για τον διαχωρισμό των ροών αποβλήτων στην πηγή, με προτεραιότητα την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση. Κάθε επένδυση που δημιουργεί απόβλητα πρέπει να συμμορφώνεται με το νομοθετικό πλαίσιο για τα Απόβλητα (Κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 και Οδηγίες (ΕΕ) 2018/849, 2018/850, 2018/851, 2018/852).

- Καμία επένδυση δεν μπορεί να βρίσκεται εντός σε οικολογικά ευαίσθητες περιοχές (συμπεριλαμβανομένου του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, τόπων «Παγκόσμιας Κληρονομιάς» της UNESCO και βασικές περιοχές βιοποικιλότητας) και δεν πρέπει να επηρεάζουν περιοχές και τα είδη που προστατεύονται από τη σχετική εθνική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων:
 - Ζωικά και Φυτικά είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος που απαιτούν αυστηρή προστασία, όπως αναφέρονται στο Παράρτημα III των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του. 2003 έως 2015 και τους περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμους του 2003 έως 2020.
 - Κρατικά δάση, όπως προβλέπονται στον Περί Δασών Νόμο του 2012 (Ν. 25(Ι)/2012).
 - Περιοχές προστασίας, όπως προβλέπονται στους περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμους του 1972 έως (Αρ. 2) του 1999.

Επίσης, όπου εφαρμόζεται, η επένδυση θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τις γεωργικές εκτάσεις υψηλής φυσικής αξίας (ΥΦΑ).

ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

- Οι κατασκευαστικές εργασίες να συμμορφώνονται με τις οριζόντιες απαιτήσεις και να μην εκπέμπουν σημαντικές ποσότητες εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Επίσης, κατά τη διάρκεια των εργασιών, να λαμβάνονται μέτρα για τη μείωση του θορύβου, της σκόνης και των εκπομπών ρύπων.

ΛΙΣΤΑΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ (EXCLUSION LIST)

Σύμφωνα με την Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (2021/C 58/01), οι ακόλουθες δραστηριότητες δεν είναι επιλέξιμες για την παρούσα πρόσκληση υποβολής έργων/σχεδίων:

- Δραστηριότητες, οι οποίες σχετίζονται με ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένου δραστηριότητες του τομέα διάθεσης και εμπορίας. Εξαιρούνται έργα που σχετίζονται με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ ή θερμότητας με χρήση φυσικού αερίου, καθώς και σχετικών υποδομών μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου, τα οποία συμμορφώνονται με τους όρους του Παραρτήματος III της Τεχνικής Καθοδήγησης 2021/C58/01.
- Δραστηριότητες που εμπίπτουν στο Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη των προβλεπόμενων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που δεν είναι χαμηλότερες από το σχετικό δείκτη αναφοράς. Όταν η εν λόγω δραστηριότητα επιτυγχάνει τις προβλεπόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι σημαντικά χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς για τη δωρεάν κατανομή, θα πρέπει να παρέχεται εξήγηση των λόγων για τους οποίους αυτό δεν είναι δυνατό / δεν επιτυγχάνεται. Θεσπίστηκαν δείκτες αναφοράς για δωρεάν κατανομή για δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών, όπως ορίζεται στον εκτελεστικό κανονισμό της Επιτροπής ΕΕ 2021/447.

- Δραστηριότητες, οι οποίες σχετίζονται με χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων, αποτεφρωτήρες και μονάδες μηχανικού βιολογικού καθαρισμού. Για αποτεφρωτήρες, εξαιρούνται δραστηριότητες σε μονάδες ειδικές για την επεξεργασία μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων και σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις, όπου οι δραστηριότητες έχουν σκοπό την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, τη δέσμευση καυσαερίων για αποθήκευση ή χρήση ή ανάκτηση υλικών από στάχτες αποτέφρωσης, υπό την προϋπόθεση ότι τέτοιες δραστηριότητες δεν οδηγούν σε αύξηση της δυναμικότητας επεξεργασίας απορριμμάτων των εγκαταστάσεων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των εγκαταστάσεων (για τα οποία παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο εργοστασίου). Για μονάδες μηχανικού βιολογικού καθαρισμού, εξαιρούνται δραστηριότητες σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις μηχανικού βιολογικού καθαρισμού, όπου οι δραστηριότητες στο πλαίσιο αυτού του μέτρου αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης ή στη μετασκευή σε εργασίες ανακύκλωσης διαχωρισμένων αποβλήτων σε κομποστοποίηση βιολογικών αποβλήτων και αναερόβια χώνευση βιολογικών αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι τέτοιες δραστηριότητες δεν οδηγούν σε αύξηση της ικανότητας επεξεργασίας αποβλήτων των εγκαταστάσεων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των εγκαταστάσεων (για το οποίο παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο εργοστασίου).
- Δραστηριότητες, των οποίων η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων μπορεί να προκαλέσει βλάβη στο περιβάλλον.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Νόμοι και Κανονισμοί για την Ισότητα Ευκαιριών Μεταξύ Ανδρών και Γυναικών και μη Διάκριση

ΙΣΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος των Γυναικών Νόμος του 1985 (Ν.78/1985)
- Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος της Γυναίκας (Κυρωτικός) Νόμος του 2002 (Ν.1(III)/2002)
- Το Πρωτόκολλο 12 του Νόμου στην Ευρωπαϊκή Συνθήκη για την Προστασία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών (επικύρωση), 2002 (L. 13(III)/2002)
- Τον Περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση Νόμο του 2002 (Ν.205(I) 2002), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2004 (Ν.191(I)/2004)

Νόμος του 2006 (Ν.40(I)/2006)

Νόμος του 2007 (Ν.176(I)/2007)

Νόμος του 2009 (Ν.39(I)/2009)

- Τον περί Καταβολής Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την Ίδια Εργασία ή για Εργασία στην οποία αποδίδεται Ίση Αξία Νόμο του 2002(Ν.177(I)/2002)), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2004 (Ν.193(I)/2004)

Νόμος του 2009 (Ν.38(I)/2009)

- Τον περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης Νόμο του 2002(Ν.133(I)/2002)), όπως τροποποιήθηκε με τον τροποποιητικό Νόμο του 2009 (Ν.40(I)/2009).
- Τον περί Προστασίας της Μητρότητας Νόμο του 1997(Ν.100(I)/1997), όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:

Νόμος του 2000 (Ν.45(I)/2000)

Νόμος του 2002 (Ν.64(I)/2002)

Νόμος του 2007 (Ν.109(I)/2007)

Νόμος του 2008 (Ν.8(I)/2008)

(Αρ. 2) Νόμος του 2008 (Ν.43(I)/2008)

Νόμος του 2011 (Ν.70(I)/2011)

- Τους περί Προστασίας της Μητρότητας (Ασφάλεια και Υγεία) στην Εργασία Κανονισμούς του 2002 (ΚΔΠ 255/2002)
- Τον περί Γονικής Άδειας και Άδειας για Λόγους Ανωτέρας Βίας Νόμο (Ν.69(Ι)2002) , όπως τροποποιήθηκε με τους πιο κάτω (τροποποιητικούς) Νόμους:
 - Νόμος του 2007 (Ν.111(Ι)/2007)
 - Νόμος του 2010 (Ν.11(Ι)/2010)
 - Νόμος του 2012 (Ν.47(Ι)/2012)
- Τον περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών (Πρόσβαση σε Αγαθά και Υπηρεσίες και στην Παροχή Αυτών) Νόμο (Ν.18(Ι)/2008) όπως τροποποιήθηκε με τον τροποποιητικό Νόμο του 2013 (Ν.89(Ι)/2013)
- Τους περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Πρόσβαση σε Αγαθά και Υπηρεσίες (Παροχής Ανεξάρτητης Συνδρομής) Κανονισμούς του 2010 (Κ.Δ.Π. 483/2010)

Τα έργα πρέπει να συνάδουν με τις Κοινοτικές και Εθνικές Πολιτικές για την Ισότητα Ανδρών και Γυναικών οι οποίες συμπεριλαμβάνουν, μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- α) Οικονομική Ανεξαρτησία των γυναικών συμπεριλαμβανομένης της ισότητας ευκαιριών αναφορικά με την πρόσβαση, ανέλιξη και εκπαίδευση στην εργασία, της εξάλειψης των εκπαιδευτικών στερεοτύπων, της ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, της συμφιλίωσης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.
- β) Ίση Αμοιβή για Ίση Εργασία και Εργασία Ίσης Αξίας
- γ) Ισότητα στις θέσεις λήψης αποφάσεων στην πολιτική, οικονομική ζωή στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα
- δ) Εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και την προστασία των θυμάτων περιλαμβανομένου της οικογενειακής βίας, της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας και της εμπορίας προσώπων.

ΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

- Οι περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμοι του 2000 έως (Αρ. 2) του 2007
- Οι περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμοι του 2004 και 2007
- Ν.42 (Ι) 2004 Ο περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμος του 2004
- Ν.59 (Ι) 2004 Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Προσώπων Άσχετα από Φυλετική ή Εθνοτική Καταγωγή Νόμος του 2004

